

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη
Φορολογική & Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Διπλωματική Εργασία

**ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
& ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Γκουσγκούνη Γεωργία

Επιβλέπων Καθηγητής: Λάζος Γρηγόριος

Θεσσαλονίκη,
Μάρτιος 2020

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων

**Θεσσαλονίκη,
Μάρτιος 2020**

Ευχαριστίες

Αρχικά, θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, κ. Λάζο Γρηγόριο για τις πολύτιμες συμβουλές και την επιστημονική του καθοδήγηση σε όλη τη διάρκεια εκπόνησής της.

Επιπλέον, ολοκληρώνοντας το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών θα ήθελα να εκφράσω άπειρες ευχαριστίες στον κ. Δρογαλά Γεώργιο, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για την εμπιστοσύνη και την υποστήριξή του καθ' όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Τεράστια ευγνωμοσύνη οφείλω στον υπεύθυνο του λογιστικού γραφείου όπου εργάζομαι, κ. Μοσχίδη Πέτρο, για την υπομονή και τη στήριξή του, όπως επίσης και για τη βοήθειά του στην εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας. Η εμπιστοσύνη και η συνεχής ενθάρρυνσή του αποτέλεσαν κινητήριο δύναμη καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου την οικογένειά μου, που υπήρξε βασικός πυλώνας στην ολοκλήρωση των σπουδών μου και ιδιαίτερα τη μητέρα μου και την αδερφή μου για την καθοριστική τους συμμετοχή και την πολύωρη βοήθειά τους στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Πολλές επίσης ευχαριστίες στο σύνολο των καθηγητών του τμήματος, οι οποίοι συμμετείχαν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και μας παρείχαν αστείρευτα τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους. Ιδιαίτερα, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος κ. Καραγιώργο Θεοφάνη καθώς επίσης και τον κ. Ταμπακούδη Ιωάννη, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για την αμέριστη στήριξη και εμπιστοσύνη που μου έδειξε από την αρχή του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	σελ. 2
Πίνακας Πινάκων.....	σελ. 5
Πίνακας Γραφημάτων.....	σελ. 6
Περίληψη.....	σελ. 7
Abstract.....	σελ. 8
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	
1.1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	σελ. 9
1.2. Αναγκαιότητα - Συνεισφορά Διπλωματικής Εργασίας.....	σελ. 10
1.3. Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας.....	σελ. 11
1.4. Διάρθρωση Διπλωματικής Εργασίας.....	σελ. 11
Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό Πλαίσιο	
2.1. Εισαγωγή.....	σελ. 13
2.2. Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ. 13
2.3. Εννοιολογικό Πλαίσιο Επιτροπής Ελέγχου.....	σελ. 14
2.4. Εννοιολογικό Πλαίσιο Διοικητικού Συμβουλίου.....	σελ. 15
2.5. Αλληλεπίδραση Επιτροπής Ελέγχου και Διοικητικού Συμβουλίου.....	σελ. 16
Κεφάλαιο 3. Επισκόπηση Ερευνών	
3.1. Εισαγωγή.....	σελ. 17
3.2. Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο.....	σελ. 17
3.3. Προστιθέμενη Αξία Εσωτερικού Ελέγχου και Συνεισφορά του στον Κίνδυνο.....	σελ. 18
3.4. Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ. 20
3.5. Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ. 22
3.6. Επιτροπή Ελέγχου.....	σελ. 25
3.7. Ερευνητικές Υποθέσεις.....	σελ. 27
Κεφάλαιο 4. Μεθοδολογία Έρευνας	
4.1. Εισαγωγή.....	σελ. 36
4.2. Πληθυσμός - Δείγμα.....	σελ. 36
4.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	σελ. 36
4.4. Μεθοδολογία Στατιστικής Ανάλυσης.....	σελ. 38

Κεφάλαιο 5. Αποτελέσματα Έρευνας	
5.1. Εισαγωγή.....	σελ. 40
5.2. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής.....	σελ. 40
5.3. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης	
5.3.1. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Αξιοπιστίας Κλίμακας....	σελ. 49
5.3.2. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Συσχετίσεων.....	σελ. 50
5.3.3. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης.....	σελ. 51
Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα, Περιορισμοί και Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα	
6.1. Εισαγωγή.....	σελ. 55
6.2. Συμπεράσματα.....	σελ. 55
6.3. Περιορισμοί.....	σελ. 57
6.4. Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	σελ. 58
Βιβλιογραφία	
Ξενόγλωσση.....	σελ. 59
Ελληνόγλωσση.....	σελ. 64
Πηγές Διαδικτύου.....	σελ. 65
Παράρτημα.....	σελ. 66

Πίνακας Πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Περίληψη Βιβλιογραφικής Ανασκόπησης.....	σελ. 28
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Μέσος Όρος Εξαρτημένης Μεταβλητής.....	σελ. 42
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Μέσος Όρος 1 ^{ης} Ανεξάρτητης Μεταβλητής.....	σελ. 43
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Μέσος Όρος 2 ^{ης} Ανεξάρτητης Μεταβλητής.....	σελ. 44
ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Μέσος Όρος 3 ^{ης} Ανεξάρτητης Μεταβλητής.....	σελ. 45
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Μέσος Όρος 4 ^{ης} Ανεξάρτητης Μεταβλητής.....	σελ. 46
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. Μέσος Όρος 5 ^{ης} Ανεξάρτητης Μεταβλητής.....	σελ. 47
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Μέσος Όρος Ανεξάρτητων Μεταβλητών.....	σελ. 48
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. Ανάλυση Αξιοπιστίας Κλιμάκων (Reliability Statistics).....	σελ. 49
ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Ανάλυση Συσχετίσεων (Correlations).....	σελ. 50
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA).....	σελ. 52
ΠΙΝΑΚΑΣ 12. Ανάλυση Συντελεστών (Coefficients).....	σελ. 53

Πίνακας Γραφημάτων

ΓΡΑΦΗΜΑ 1. Κατηγορία Δραστηριότητας Επιχείρησης.....	σελ. 40
ΓΡΑΦΗΜΑ 2. Εκπαίδευση.....	σελ. 41
ΓΡΑΦΗΜΑ 3. Αριθμός Υπαλλήλων.....	σελ. 41

Περίληψη

Οι ραγδαίες εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο, η αύξηση των εταιρικών σκανδάλων και η διόγκωση των επιχειρηματικών κινδύνων έχουν δημιουργήσει ένα ασταθές οικονομικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η βαρύνουσα σημασία του Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Ελέγχου. Ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη του έργου της εταιρείας λειτουργώντας ως σύμβουλος της, με σκοπό να εξαλειφθούν τα φαινόμενα εταιρικής απάτης και να υλοποιηθούν οι οργανωτικοί στόχοι της. Πρωταρχική προϋπόθεση για την επιτυχία του τμήματος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι η υποστήριξη που πρέπει να παρέχεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας στο εν λόγω τμήμα. Σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της ύπαρξης αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στην Επιτροπή Ελέγχου και στο Διοικητικό Συμβούλιο. Για τους σκοπούς της έρευνας διανεμήθηκε ερωτηματολόγιο σε στελέχη μεγάλων επιχειρήσεων και χρησιμοποιήθηκε ανάλυση λογιστικής παλινδρόμησης για την απεικόνιση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν. Τα αποτελέσματα της πολλαπλής παλινδρόμησης έδειξαν ότι οι «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου» εξαρτώνται σε στατιστικά σημαντικό βαθμό από την «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου» και την «Επιτροπή Ελέγχου».

Λέξεις κλειδιά: Εσωτερικός έλεγχος, Επιτροπή ελέγχου, Αλληλεπιδράσεις, Διοικητικό Συμβούλιο.

Abstract

Rapid global developments, corporations' scandals and business risks have created an unstable economic environment in which the major importance of Internal Audit and Audit Committee has developed. Internal Audit contributes to the development of the company's work by acting as a consultant, in order to eliminate cases of corporation's fraud and to achieve its organizational goals. The primary condition for the success of the Internal Audit department is the support that must be provided by the Board of Directors of the company in that department. The purpose of this paper is to investigate the interactions between the Audit Committee and the Board of Directors. For the purpose of the survey, a questionnaire was distributed to large business executives and a regression analysis was used to visualize the information gathered. The results of the multiple regression proved that the "Interactions between the Audit Committee and the Board of Directors" depend statistically on the "Internal Audit Value Added" and the "Audit Committee".

Keywords: Internal Audit, Audit Committee, Interactions, Board of Directors.

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Οι επιχειρήσεις μέσα σε ένα πολύπλοκο επιχειρηματικό περιβάλλον αναζητούν συνεχώς αποτελεσματικές λύσεις για να επιτύχουν τους στόχους τους. Τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις, καθώς οι συνεχείς αλλαγές που προκύπτουν σε οικονομικό, τεχνολογικό ή οποιοδήποτε άλλο επίπεδο, έχουν συνθέσει μια δύσκολα διαχειρίσιμη οικονομική πραγματικότητα, στην οποία καθίσταται επιτακτική η ανάγκη για ύπαρξη Εσωτερικού Ελέγχου (Siouziou et al., 2017).

Λόγω της πρωτοφανούς παγκόσμιας οικονομικής κρίσης των τελευταίων χρόνων, έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό τα φαινόμενα απάτης και διαφθοράς. Συνεπώς η αναγκαιότητα για μεγαλύτερη διαφάνεια, αξιοπιστία και έλεγχο του τρόπου διοίκησης των οικονομικών οντοτήτων προβάλλεται ως αδήριτη ανάγκη για την οικονομική ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό, ο Εσωτερικός Έλεγχος των επιχειρήσεων καθίσταται σήμερα πιο απαραίτητος από ποτέ (Καραμάνης, 2008; Drogalas et al., 2012). Η συμβολή του Εσωτερικού Ελέγχου στη διαχείριση των κινδύνων και στη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης είναι καίριας σημασίας (Drogalas et al., 2016).

Ο Εσωτερικός Έλεγχος διαδραματίζει έναν ρόλο προστιθέμενης αξίας στις επιχειρήσεις (Mihret et al., 2010) και λειτουργεί ως σύμβουλος της Διοίκησης έχοντας πολύ σημαντικό ρόλο στην αξιοπιστία των πληροφοριών που περιέχονται στις οικονομικές εκθέσεις. Συνδεδειγμένος κρίκος του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Ελέγχου είναι η Επιτροπή Ελέγχου, η οποία διευκολύνει την επικοινωνία τους (Masli, 2018) και ελέγχει κατά πόσο οι εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου είναι πλήρεις και ακριβείς (KPMG, 2017).

1.2. Αναγκαιότητα - Συνεισφορά Διπλωματικής Εργασίας

Τα τελευταία χρόνια, η διόγκωση των επιχειρηματικών κινδύνων χαρακτηρίζουν τις οικονομικές οντότητες, γι' αυτό επισημαίνεται η βαρύνουσα σημασία εύρεσης των μηχανισμών εκείνων που θα βοηθήσουν στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων αυτών.

Οι κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνονται οι εταιρικοί στόχοι και καθιερώνουν συστήματα παρακολούθησης των εταιρικών κινδύνων. Με την εταιρική διακυβέρνηση επιδιώκεται η υπεύθυνη οργάνωση, λειτουργία, διοίκηση και ο έλεγχος μιας εταιρείας, με στόχο την αύξηση της αξίας της και την προστασία των έννομων συμφερόντων όλων των μετόχων της.

Σε αυτό το εξαιρετικά σύνθετο επιχειρηματικό περιβάλλον, ο Εσωτερικός Έλεγχος, μέσω των προσφερόμενων υπηρεσιών του, επιδρά θετικά στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων και συμβάλλει στη λήψη ορθών αποφάσεων από την πλευρά της διοίκησης. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεργάζεται στενά με τον Εσωτερικό Έλεγχο και την Επιτροπή Ελέγχου, ώστε να υλοποιηθούν οι οργανωτικοί στόχοι της επιχείρησης και να διασφαλιστεί η αξιοπιστία στις χρηματοοικονομικές αναφορές.

Παρά τη θετική επίδραση που μπορεί να έχουν ο Εσωτερικός Έλεγχος, η Εταιρική Διακυβέρνηση, η Επιτροπή Ελέγχου και η συνεργασία της με το Διοικητικό Συμβούλιο, ελάχιστος αριθμός ερευνών προσεγγίζει το συγκεκριμένο θέμα. Σε αυτό το πλαίσιο, η διενέργεια τόσο θεωρητικής, όσο και εμπειρικής έρευνας σχετικά με την αλληλεπίδραση της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου, κεντρίζει το ερευνητικό ενδιαφέρον, συνεισφέροντας αφενός σε ακαδημαϊκό επίπεδο με τον εμπλουτισμό της διεθνούς βιβλιογραφίας και αφετέρου στην ενδυνάμωση της σημασίας του επαγγέλματος του εσωτερικού ελεγκτή στην πραγματική οικονομία.

1.3. Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η σκιαγράφηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου. Η εν λόγω εξέταση διεξάγεται τόσο μέσω θεωρητικής διερεύνησης, όσο και με τη χρήση και ανάλυση εμπειρικών δεδομένων που προέκυψαν μετά από έρευνα. Παράλληλα εξετάζονται ερευνητικές υποθέσεις, οι οποίες διατυπώνονται σε επόμενο κεφάλαιο και έχουν ως στόχο την πληρέστερη ανάλυση του κύριου σκοπού της έρευνας.

1.4. Διάρθρωση Διπλωματικής Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία απαρτίζεται από έξι (6) κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, επισημαίνονται κάποιες εισαγωγικές παρατηρήσεις σχετικές με το θέμα της διπλωματικής εργασίας. Στη συνέχεια, τονίζονται η αναγκαιότητα - συνεισφορά της συγκεκριμένης έρευνας και της ανάλυσής της, καθώς και ο σκοπός αυτής. Το πρώτο κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την διάρθρωση των κεφαλαίων της διπλωματικής εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναλύεται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας. Συγκεκριμένα, στην αρχή του κεφαλαίου, παρουσιάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου, της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ στη συνέχεια επισημαίνονται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρατίθενται κάποιες βασικές ερευνητικές προσεγγίσεις αναφορικά με το θέμα της εν λόγω διπλωματικής εργασίας. Αρχικά, παρουσιάζονται έρευνες σχετικά με την προστιθέμενη αξία του Εσωτερικού Ελέγχου και τη συνεισφορά του στον κίνδυνο. Στη συνέχεια, αναλύονται έρευνες που αφορούν την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου και έρευνες σχετικά με τη συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου. Τέλος, το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση ερευνών που σχετίζονται με την Επιτροπή Ελέγχου.

Το εμπειρικό μέρος της εργασίας ξεκινάει από το τέταρτο κεφάλαιο. Αρχικά αναλύεται ο πληθυσμός και το δείγμα της εμπειρικής έρευνας. Στη συνέχεια του κεφαλαίου παρουσιάζεται ενδελεχώς το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου της έρευνας. Το τέταρτο κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση της μεθοδολογίας της στατιστικής ανάλυσης.

Μετά τη συλλογή των ερωτηματολογίων, παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας στο πέμπτο κεφάλαιο. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται η περιγραφική στατιστική παρουσιάζοντας για το κάθε τμήμα του ερωτηματολογίου περιγραφικά δεδομένα με τη μορφή πινάκων. Επιπλέον, γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση παλινδρόμησης.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο καταγράφονται συνοπτικά τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την εργασία. Τέλος, στο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι περιορισμοί που προέκυψαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας και παρατίθενται προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό Πλαίσιο

2.1. Εισαγωγή

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας. Συγκεκριμένα, στην αρχή του κεφαλαίου παρουσιάζεται το εννοιολογικό πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου, ενώ μετέπειτα αναλύεται το εννοιολογικό πλαίσιο της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.

2.2. Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου

Τις τελευταίες δεκαετίες ο Εσωτερικός Έλεγχος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση κάθε οντότητας, λειτουργώντας ως μια ανεξάρτητη και αντικειμενική δραστηριότητα, η οποία μέσα από το συμβουλευτικό χαρακτήρα που διαθέτει, προσθέτει αξία και βελτιώνει τη λειτουργία των επιχειρήσεων (Πατεράκης, 2016), συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των εταιρικών στόχων (Drogalas et al., 2016).

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μία από τις πιο σημαντικές λειτουργίες μιας επιχείρησης καθώς είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για τη βελτίωση της ποιότητας των οικονομικών πληροφοριών και την εξασφάλιση της εγκυρότητας των οικονομικών αναφορών (Dumitrascu and Savulescu, 2012).

Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου έγκειται στο να βοηθάει τις επιχειρήσεις να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες νόμους, να εξασφαλίζει ότι η επιχείρηση λειτουργεί με ακεραιότητα (Dittenhofer, 2001) και να ανιχνεύει τις δυσκολίες στις επιχειρηματικές διαδικασίες (Sawyer, 1995).

Πρωταρχικής σημασίας για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων είναι ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς επίσης και η ισχυρή σχέση που υπάρχει ανάμεσα στον Εσωτερικό Έλεγχο και στη διαχείριση κινδύνου. Ελέγχοντας την ορθή λειτουργία της επιχείρησης, το τμήμα του Εσωτερικού Ελέγχου μπορεί να ανιχνεύσει διάφορες απάτες, στις οποίες καταφεύγουν είτε εργαζόμενοι στην εταιρεία είτε μέλη της διοίκησης με κίνητρο το οικονομικό όφελος. Συνεπώς, σε

μα επιχείρηση κρίνεται απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα ισχυρό σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου με έμπειρο και αξιόπιστο προσωπικό, το οποίο χρήζει συνεχούς εκπαίδευσης, ώστε να μπορεί να εντοπίζει πιθανές απάτες, αναπτύσσοντας διάφορες στρατηγικές πρόληψης (Drogalas et al., 2017).

2.3. Εννοιολογικό Πλαίσιο Επιτροπής Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου παρακολουθεί και ελέγχει το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρείας και πρέπει να απαρτίζεται από τουλάχιστον τρία μέλη, τα οποία επιβάλλεται να είναι μη εκτελεστικοί διευθυντές και η πλειοψηφία αυτών να είναι ανεξάρτητοι διευθυντές. Επιπλέον, τουλάχιστον ένα μέλος οφείλει να έχει λογιστική εμπειρία (Mujeeb Saif Mohsen Al-Absy et al., 2019).

Ρόλος της Επιτροπής Ελέγχου είναι να εποπτεύει τις λειτουργίες του Εσωτερικού Ελέγχου και τη διαδικασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Atef Oussii et al., 2019). Επιπλέον, η Επιτροπή Ελέγχου φαίνεται να διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη σχέση Εσωτερικού Ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης, διότι μπορεί να θεωρηθεί ως σύνδεσμος μεταξύ της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου και των μηχανισμών εταιρικής διακυβέρνησης. (Drogalas et al., 2016).

Παράλληλα, η Επιτροπή Ελέγχου εξετάζει αν ο οργανισμός συμμορφώνεται με τους οικονομικούς και επιχειρησιακούς ελέγχους του. Επιπλέον, μία από τις κύριες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι η ενίσχυση και διατήρηση της εσωτερικής ανεξαρτησίας των ελεγκτών, ώστε να επιτελούν τα καθήκοντά τους και η συζήτηση με τη διοίκηση του οργανισμού για τις πολιτικές και τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό, την ιεράρχηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων (Mohsen Al-Baidhani, 2014).

2.4. Εννοιολογικό Πλαίσιο Διοικητικού Συμβουλίου

Ο βασικός σκοπός του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να εξασφαλίζει την ευημερία της επιχείρησης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα συμφέροντα των μετόχων και των ενδιαφερόμενων μερών. Παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες, παρακολουθεί την εταιρική απόδοση και επιβλέπει τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Επιπλέον, διασφαλίζει ότι η εταιρεία συμμορφώνεται με όλους τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς και ότι υπάρχουν διαδικασίες που ακολουθούνται, ώστε να διατηρείται η ακεραιότητα των οικονομικών καταστάσεων και των σχέσεων με τους πελάτες, τους προμηθευτές και τους άλλους ενδιαφερόμενους (Jan and Sangmi, 2016).

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να είναι σε θέση να προβλέψει επιχειρηματικά γεγονότα που ίσως επιφέρουν επιτυχία και να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα, ώστε να αποφεύγονται γεγονότα που μπορεί να οδηγήσουν σε καταστροφή. Για το λόγο αυτό απαιτείται υψηλή ανεξαρτησία, έτσι ώστε να υπάρχει στην επιχείρηση αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση (Jiraporn et al., 2018).

Αξιοσημείωτη είναι η υποστήριξη της διαφάνειας και της ακεραιότητας από το Διοικητικό Συμβούλιο. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού συνεργάζεται με τους ελεγκτές και βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με θέματα που σχετίζονται με τον έλεγχο του οργανισμού (Masli, 2018).

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να συνεδριάζει τακτικά και οι διευθυντές να επιδεικνύουν πλήρη δέσμευση στην εταιρεία. Επίσης, οφείλει να ενεργεί πάντα με γνώμονα το συμφέρον της επιχείρησης και σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των εταιρικών και ατομικών τους συμφερόντων, πρέπει πάντα να ευνοείται η επιχείρηση (Jan and Sangmi, 2016).

2.5. Αλληλεπίδραση Επιτροπής Ελέγχου και Διοικητικού Συμβουλίου

Βασική αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου είναι να βοηθά το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκτέλεση των καθηκόντων του, επιβλέποντας τις διαδικασίες χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρείας.

Η Ελεγκτική Επιτροπή λαμβάνει πληροφορίες από το Διοικητικό Συμβούλιο και τους μετόχους σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου του οργανισμού, προκειμένου να γνωρίζει εάν υπάρχουν ουσιώδεις παράνομες πράξεις, παρατυπίες, σφάλματα ή ανήθικες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα, συζητά με τη διοίκηση του οργανισμού και το γενικό σύμβουλο οποιαδήποτε παρατυπία διαπιστώσει σχετικά με τη συμμόρφωση της επιχείρησης στους νόμους και τους κανονισμούς. Στη συνέχεια, υποβάλλει τις παρατυπίες της διοίκησης και άλλα σχετικά διοικητικά και οικονομικά ζητήματα στο Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από συζήτηση των θεμάτων αυτών με τους εσωτερικούς ελεγκτές και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους. (Mohsen Al-Baidhani, 2014).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου σχετικά με θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση και τον έλεγχο του οργανισμού. Παράλληλα, η Επιτροπή Ελέγχου ενεργεί ως σύνδεσμος, διευκολύνοντας την επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών (Abdulfattah and Shrouf, 2017).

Κεφάλαιο 3. Επισκόπηση Ερευνών

3.1. Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναλύονται σημαντικές ερευνητικές προσεγγίσεις αναφορικά με το θέμα της διπλωματικής εργασίας. Αρχικά, παρουσιάζονται έρευνες σχετικά με τον Εσωτερικό Έλεγχο και τη σπουδαιότητά του. Στη συνέχεια, αναλύονται έρευνες που αφορούν την Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο.

3.2. Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη λειτουργία αξιολόγησης, που θεσπίζεται σε έναν οργανισμό με στόχο να συνδράμει τους διευθυντές και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στην αποτελεσματική εκπλήρωση των ευθυνών τους και στην εν γένει βελτίωση της οργανωτικής αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μίας συστηματικής και πειθαρχημένης προσέγγισης για την αξιολόγηση των διαδικασιών διακυβέρνησης, ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων (Omolaye and Jacob, 2017).

Μετά τα εταιρικά σκάνδαλα και την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, η εταιρική διακυβέρνηση παίζει σημαντικό ρόλο για τις ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες απαιτούν αυξημένη ευαισθητοποίηση από τους οργανισμούς σχετικά με την διασφάλιση των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του Εσωτερικού Ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνων (Soh and Martinov-Bennie, 2011).

Σύμφωνα με τους Goodwin - Stewart and Kent (2006), ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα στις διαδικασίες υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων των εταιρειών, ενώ οι εσωτερικοί ελεγκτές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην παρακολούθηση της διαχείρισης των κινδύνων. Ο Εσωτερικός Έλεγχος επιβλέπει τις διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης, εξασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς και βοηθά στη διατήρηση της ακριβούς και έγκαιρης χρηματοοικονομικής αναφοράς και της συλλογής δεδομένων, παρέχοντας

στη διοίκηση τα απαραίτητα εργαλεία για την επίτευξη επιχειρησιακής αποδοτικότητας, όπως αναλύσεις, εκτιμήσεις, συστάσεις, συμβουλές και πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες που επανεξετάζονται. Με τον τρόπο αυτό, εντοπίζονται τα προβλήματα και διορθώνονται τυχόν κενά πριν από την ανακάλυψή τους από τον Εξωτερικό Έλεγχο (Sarens et al., 2012). Εκτός από τη διασφάλιση ότι μια εταιρεία συμμορφώνεται με τους νόμους και τους κανονισμούς, ο Εσωτερικός Έλεγχος εστιάζει στην διαχείριση κινδύνων και στην προστασία από ενδεχόμενη απάτη, σπατάλη ή κατάχρηση, παρέχοντας στη διοίκηση προτάσεις βελτίωσης των τρεχουσών διαδικασιών (Zhang, 2009).

3.3. Προστιθέμενη Αξία Εσωτερικού Ελέγχου και Συνεισφορά του στον Κίνδυνο

Η έννοια της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου έχει λάβει αυξανόμενη προσοχή τα τελευταία χρόνια και έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη από αρκετές ακαδημαϊκές μελέτες. Η αποτελεσματικότητα αυτή κατέστησε τους εσωτερικούς ελεγκτές ένα απαραίτητο θέμα και τοποθετείται σε εξέχουσα θέση στις μελέτες που διεξάγονται από ερευνητές και επαγγελματικούς φορείς.

Η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου είναι απόρροια των δραστηριοτήτων, των καθηκόντων, των επαγγελματικών πρακτικών και των ευθυνών των ελεγκτών μέσω της υψηλής δέσμευσης με τα πρότυπα ελέγχου, τους στόχους, τις πολιτικές και τις διαδικασίες του οργανισμού (Badara and Saidin, 2013). Ως εκ τούτου, οι τελικοί στόχοι της αποτελεσματικής λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου συνδέονται με την προστιθέμενη αξία των οργανισμών και τη συμβολή στη Διοίκηση, ώστε να επιτυγχάνονται οι οργανωτικοί στόχοι και να βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου (Lagat et al., 2016).

Οι Dumitrascu and Savulescu (2012) εξετάζουν δείγμα εισηγμένων επιχειρήσεων στη Ρουμανία και συμπεραίνουν ότι ένας αποτελεσματικός Εσωτερικός Έλεγχος οδηγεί σε δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και, ως εκ τούτου, αυξάνει την εμπιστοσύνη των μετόχων και των ενδιαφερόμενων επενδυτών της επιχείρησης.

Εμπειρική έρευνα από τη Σαουδική Αραβία υπογραμμίζει ότι οι εισηγμένες εταιρείες χρησιμοποιούν τον Εσωτερικό Έλεγχο για τη συμμόρφωση προς τους κανονισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και διαθέτουν μεγαλύτερη εστίαση στην ποιότητα της λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου σχετικά με την ποιότητα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Al-Shetwi et al., 2011). Οι Mihret et al. (2010) εξηγούν ότι, εξ' ορισμού, ο Εσωτερικός Έλεγχος αναμένεται να διαδραματίσει έναν ρόλο προστιθέμενης αξίας, παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών διαδικασιών.

Στην ουσία, ο Εσωτερικός Έλεγχος αναγνωρίζεται ως ο βασικός μοχλός της δημοσιοποίησης των εταιρικών στοιχείων, ο οποίος στοχεύει στη διασφάλιση της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών εκθέσεων και στην αύξηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των διευθυντικών στελεχών και των μετόχων (Drogalas et al., 2015). Στο πλαίσιο αυτό, οι Endaya and Hanefah (2016) αναφέρουν ότι τα προσόντα του εσωτερικού ελεγκτή επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου, ο οποίος έχει τη στήριξη των ανώτερων διευθυντικών στελεχών. Ομοίως, οι Tahajuddin and Kertali (2018) αποκαλύπτουν ότι η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου σχετίζεται με τις ικανότητες των εσωτερικών ελεγκτών.

Η Επιτροπή Ελέγχου διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εταιρική διακυβέρνηση όσον αφορά την κατεύθυνση, τον έλεγχο και τη λογοδοσία του οργανισμού, μέρος του οποίου είναι ο Εσωτερικός Έλεγχος, ο οποίος χρησιμοποιείται για την εξασφάλιση διαφάνειας σχετικά με την ακεραιότητα της διαχείρισης και την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών εκθέσεων.

Η συνάρτηση της εταιρικής διακυβέρνησης και των υπηρεσιών προς το Διοικητικό Συμβούλιο, καθιστά τον Εσωτερικό Έλεγχο μία καίρια συνιστώσα στην υποβοήθηση των οργανισμών να συμμορφωθούν με τις κανονιστικές απαιτήσεις και να υλοποιήσουν τους οργανωτικούς στόχους με τη διεξαγωγή επιχειρησιακών ελέγχων. Επιπλέον, ο ρόλος των εσωτερικών ελεγκτών στη διαχείριση των κινδύνων είναι πρωτοποριακός, καθώς δημιουργείται ένα υψηλότερο επίπεδο ευαισθητοποίησης όσον αφορά τον κίνδυνο και τον έλεγχο και ένα διαφανές και τεκμηριωμένο σύστημα διαχείρισης κινδύνων (Sarens and De Beelde, 2006).

Οι Mihret and Admassu (2011) αναφέρουν ότι οι οργανισμοί ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης μέσω της ενίσχυσης του Εσωτερικού Ελέγχου και της προώθησης του συντονισμού εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών. Με τον τρόπο αυτόν, ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη του έργου της εταιρείας δεδομένου ότι αποτελεί ένα κρίσιμο μέρος της δομής εταιρικής διακυβέρνησης (Al-Matari et al., 2014).

Ο Παπαθανασίου (2011) υπογραμμίζει ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος, ως πολύ σημαντικό μέρος της εταιρικής διακυβέρνησης διασφαλίζει τις αρχές της διαφάνειας, της συνέπειας και της λογοδοσίας με στόχο να συμβάλλει στην ανάπτυξη της εταιρικής κουλτούρας και στη συμμόρφωση της εταιρείας με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τον Al-Zwyalif (2015), ο Εσωτερικός Έλεγχος διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στην ενίσχυση των πυλώνων της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς ενισχύει τη λογοδοσία, τη δικαιοσύνη, την ευθύνη και τη διαφάνεια μέσα σε έναν οργανισμό.

3.4. Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου

Η λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου εξελίσσεται συνεχώς σύμφωνα με τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, οι οποίες απαιτούν τη μετατόπιση της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων μέσω μίας μεγαλύτερης ανεξαρτησίας (Groff et al., 2016). Η ανεξαρτησία σηματοδοτεί την ελευθερία από τις συνθήκες που απειλούν την ικανότητα των εσωτερικών ελεγκτών να εκτελούν τις αρμοδιότητες της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου με αμερόληπτο τρόπο. Εντούτοις, η δυνατότητα λειτουργίας και δράσης με ανεξαρτησία αποτελεί μακροχρόνια πρόκληση για τους εσωτερικούς ελεγκτές και τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου.

Όπως προκύπτει από τα πορίσματα των De Zwaan et al. (2011), η συμμετοχή των εσωτερικών ελεγκτών στη διαχείριση κινδύνου επηρεάζει την βούλησή τους να αναφέρουν την ανάλυση των διαδικασιών κινδύνου στην Επιτροπή Ελέγχου. Ομοίως, οι Odoyo et al. (2014) καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι η διοίκηση ενός οργανισμού θα πρέπει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που θα αξιοποιήσει τη δέσμευση και την

υποστήριξη του Εσωτερικού Ελέγχου, έτσι ώστε οι εσωτερικοί ελεγκτές να είναι διατεθειμένοι να αναφέρουν την ανάλυση των διαδικασιών κινδύνου στην Ελεγκτική Επιτροπή. Ως εκ τούτου, ο Εσωτερικός Έλεγχος θα πρέπει να λειτουργεί ανεξάρτητα και αντικειμενικά, διαθέτοντας τους απαραίτητους πόρους και την πρόσβαση σε πληροφορίες, ώστε να εκπληρώσει την αποστολή του σύμφωνα με τα κατάλληλα πρότυπα για τους εσωτερικούς ελεγκτές (κώδικας δεοντολογίας του Διοικητικού Συμβουλίου και Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική πρακτική του Εσωτερικού Ελέγχου) (Deloitte, 2018).

Η χρησιμότητα του Εσωτερικού Ελέγχου και η αποτελεσματικότητά του συνδέονται με την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα των εσωτερικών ελεγκτών σε συνεργασία με τη Διοίκηση, ώστε να συμβάλλουν στη εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων και στην αποτροπή των επιχειρησιακών κινδύνων που αναφύονται. Με άλλα λόγια, όταν ο Εσωτερικός Έλεγχος διεξάγεται από ανεξάρτητα, αμερόληπτα και αντικειμενικά άτομα με την κατάλληλη εξειδίκευση, ελαχιστοποιείται ο επιχειρησιακός κίνδυνος (Γεωργοπούλου, 2019).

Οι Μισερλή και Κιοσέ (2015) αναφέρουν ότι, προκειμένου ο Εσωτερικός Έλεγχος να είναι αποτελεσματικός θα πρέπει να διέπεται από ανεξαρτησία, δηλαδή οι εσωτερικοί ελεγκτές να είναι ανεξάρτητοι από τις δραστηριότητες που ελέγχουν. Αυτό σημαίνει, ότι θα πρέπει να έχουν πλήρη και ελεύθερη πρόσβαση στις δραστηριότητες της επιχείρησης και να ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς παρεμβάσεις, αλλά με την στήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ως εκ τούτου, για την εγγύηση της επιθυμητής ανεξαρτησίας, ο Εσωτερικός Έλεγχος αναφέρει τακτικά τα αποτελέσματά του στη Διοίκηση του οργανισμού. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι θα ληφθούν διορθωτικά μέτρα για την εφαρμογή των συστάσεων του τμήματος του Εσωτερικού Ελέγχου, επηρεάζοντας τόσο την ποιότητα του ελέγχου όσο και την απόδοση του οργανισμού (Christopher et al., 2009). Ομοίως, οι Kueppers and Sullivan (2010) εξετάζουν την αξία του Εσωτερικού Ελέγχου και την εποπτεία της διοίκησης και διαπιστώνουν ότι η συμπληρωματική αλληλεπίδραση και η ευθύνη προς το επενδυτικό κοινό είναι ουσιαστικής σημασίας για την προώθηση

της εμπιστοσύνης των επενδυτών μέσω αξιόπιστων πληροφοριών δημοσιονομικής αναφοράς.

Ωστόσο, προκειμένου η χρηματοοικονομική αναφορά να συνεχίσει να εξελίσσεται, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σύγχρονων οικονομικών αγορών, θα πρέπει οι εσωτερικοί ελεγκτές να λειτουργούν ανεξάρτητοι. Όπως αναφέρουν οι Eulerich et al.,(2019), εάν πολλοί παράγοντες επηρεάζουν τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου, οι επικεφαλής Εσωτερικού Ελέγχου μπορεί να βρεθούν σε μια κατάσταση με ανταγωνιστικές απαιτήσεις, η οποία θα μπορούσε στη συνέχεια να υπονομεύσει την ποιότητα του ελέγχου για όλους τους ενδιαφερόμενους.

3.5. Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου

Τα Διοικητικά Συμβούλια είναι υπεύθυνα για τη διακυβέρνηση των εταιρειών τους, ενώ σημαντικός είναι και ο ρόλος των μετόχων, ο διορισμός των διευθυντών και των ελεγκτών και η επιλογή της κατάλληλης δομής διακυβέρνησης. Η εταιρική διακυβέρνηση είναι το σύστημα με το οποίο κατευθύνονται και ελέγχονται οι εταιρείες. Σκοπός της εταιρικής διακυβέρνησης είναι να διευκολύνει την αποτελεσματική, επιχειρηματική και συνετή διαχείριση, που μπορεί να επιφέρει μακροπρόθεσμη επιτυχία σε έναν οργανισμό (ICAEW, 2019).

Καθώς η οικονομία αναπτύσσεται όλο και ταχύτερα, ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρεία γίνεται όλο και πιο σημαντικός, ιδίως για την εταιρική διακυβέρνηση. Η τάση της παγκοσμιοποίησης έχει εντατικοποιηθεί, αποφέροντας οικονομικά οφέλη στις επιχειρήσεις, αλλά και αυξάνοντας τους κινδύνους. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, οι σύγχρονοι οργανισμοί καλούνται, αφενός, να αυξήσουν τις επενδύσεις της εταιρικής διακυβέρνησης μέσω του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Ελέγχου, και, αφετέρου, να ενισχύσουν τον Εσωτερικό Έλεγχο (Zou, 2019).

Διάφορες μελέτες αναφέρουν τη σημασία του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση μέσω της πρόσβασης στο Διοικητικό Συμβούλιο και την Επιτροπή Ελέγχου. Σε τακτική βάση, οι εταιρείες μετρούν και ποσοτικοποιούν την

αποτελεσματικότητα των επιδόσεων των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Εσωτερικός Έλεγχος πρέπει να αποδείξει τη δική του αποτελεσματικότητα χρησιμοποιώντας ένα σύστημα μέτρησης των επιδόσεων, που συνδέεται με τις προσδοκίες των βασικών ενδιαφερόμενων μερών. Για να επιτευχθεί αυτό, ο Feizizadeh (2012) εκτιμά ότι η Διοίκηση, οι Ελεγκτικές Επιτροπές και οι Εσωτερικοί Ελεγκτές είναι οι βασικές προϋποθέσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου.

Ομοίως, ο Kontogeorgis (2018) εξετάζει το ρόλο της λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου στη διαχείριση και την εταιρική διακυβέρνηση και μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί σημαντικό μέρος της επιτυχίας της εταιρικής διακυβέρνησης και ζωτικό εργαλείο για την επιτυχία και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας ενός οργανισμού. Εξετάζοντας τη συμβολή του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση και την αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων παραγόντων της εταιρικής διακυβέρνησης, όπως το Διοικητικό Συμβούλιο, η Ελεγκτική Επιτροπή και ο εξωτερικός ελεγκτής, οι Karagiorgos et al., (2010) υποδεικνύουν ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση.

Μελέτη σχετικά με την ανεξαρτησία του Διοικητικού Συμβουλίου διαπιστώνει ότι οι επιχειρήσεις που έχουν υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου είναι πολύ λιγότερο πιθανό να απασχολήσουν έναν εξωτερικό ελεγκτή καθώς έχουν αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση και, ως εκ τούτου, στηρίζονται περισσότερο στον Εσωτερικό Έλεγχο (Jiraporn et al., 2018). Ομοίως, εμπειρική έρευνα σε δείγμα μεγάλων γερμανικών εισηγμένων εταιρειών συμπεραίνει ότι η δομή της εταιρικής διακυβέρνησης επηρεάζει σημαντικά την επιλογή του ελεγκτή, ιδίως με βάση τη συχνότητα των ετήσιων συνεδριάσεων της Επιτροπής Ελέγχου και της εμπλοκής του Διοικητικού Συμβουλίου (Quick et. al., 2018).

Ένα από τα μείζονα ζητήματα στους σύγχρονους οργανισμούς είναι η σύγκρουση συμφερόντων των υπαλλήλων μιας επιχείρησης, οι οποίοι είναι ταυτόχρονα διαχειριστές και μέτοχοι και, ως εκ τούτου, επηρεάζουν τόσο τις λειτουργίες της εταιρικής διακυβέρνησης όσο και του Εσωτερικού Ελέγχου σε θέματα διαφάνειας και

ευθύνης (Florea and Florea, 2013). Οι Jizi and Nehme (2018) εξετάζουν κατά πόσο τα χαρακτηριστικά των εσωτερικών μηχανισμών της εταιρικής διακυβέρνησης επηρεάζουν την επιλογή του εσωτερικού ελεγκτή. Τα πορίσματά τους δείχνουν ότι στις περιπτώσεις όπου ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, επηρεάζονται οι σχέσεις μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου, της Επιτροπής Ελέγχου και των ελεγκτών στα πλαίσια της ανεξαρτησίας. Ως εκ τούτου, τα Διοικητικά Συμβούλια με μεγαλύτερη ανεξαρτησία και πιο αποτελεσματικές Επιτροπές Ελέγχου τείνουν να απαιτούν υψηλότερη ποιότητα Εσωτερικού Ελέγχου και, κατά συνέπεια, να επιτυγχάνουν υψηλότερα ποσοστά ελέγχου για την προστασία των συμφερόντων των μετόχων από ενδεχόμενη κατάχρηση εξουσίας από τους διευθύνοντες συμβούλους.

Ομοίως, μελέτη σε Ισλαμικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζει το ρόλο του Εποπτικού Συμβουλίου της Σαρία στην αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου και συμπεραίνει ότι η παρουσία του Εποπτικού Συμβουλίου ενισχύει την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου με βάση την ανεξαρτησία και την εμπειρία των μελών του (Khalid et al., 2018).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου σχετικά με θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση και τον έλεγχο του οργανισμού, ενώ η Επιτροπή ενεργεί ως σύνδεσμος, διευκολύνοντας την επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών (Masli, 2018). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Ελέγχου εξετάζει τις προτεινόμενες προσεγγίσεις ελέγχου σχετικά με τη στελέχωση και την οργάνωση της λειτουργίας και συναντάται με τους εσωτερικούς ελεγκτές και τα διοικητικά στελέχη σε περιοδική βάση για να συζητήσει θέματα που ενδέχεται να προκύψουν, ενώ έχει και την ευθύνη του διορισμού ή της λήξης της θητείας του επικεφαλής του Εσωτερικού Ελέγχου (Abdulfattah and Shrouf, 2017). Τέλος, όλα τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα προκειμένου να αποτραπεί η επιρροή των εμπιστευτικών πληροφοριών στο έργο και την εποπτεία της Επιτροπής και των ελεγκτών. Επίσης, η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να διαθέτει την ίδια δομή και το ίδιο πρωτόκολλο ως προς τις διαδικασίες και τις γνωστοποιήσεις για να εξαλειφθεί κάθε πιθανότητα λογιστικής απάτης (CFA Institute, 2019).

Ο Μουμτζίδης (2018) διαπιστώνει ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως «Σύμβουλος της Διοίκησης» και έχει πολύ σημαντικό ρόλο στην αξιοπιστία των πληροφοριών που περιέχονται στις οικονομικές εκθέσεις, υπό την προϋπόθεση ότι ο εσωτερικός ελεγκτής λειτουργεί με ανεξαρτησία, ώστε να εργάζεται αμερόληπτα και αποτελεσματικά.

3.6. Επιτροπή Ελέγχου

Οι Arena and Azzone (2009) αναφέρουν ότι η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου αυξάνεται όταν: (1) η αναλογία μεταξύ του αριθμού των εσωτερικών ελεγκτών και των εργαζομένων μεγαλώνει, (2) ο επικεφαλής του Εσωτερικού Ελέγχου είναι μέλος του Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών, (3) η εταιρεία υιοθετεί τεχνικές αυτοεκτίμησης του ελέγχου κινδύνων και (4) η Επιτροπή Ελέγχου συμμετέχει στη διαδικασία των δραστηριοτήτων του Εσωτερικού Ελέγχου. Ομοίως, εμπειρική μελέτη διερευνά τους παράγοντες που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου στον δημόσιο τομέα και διαπιστώνει ότι υπάρχουν σημαντικές θετικές σχέσεις μεταξύ της ικανότητας του ελεγκτή, της ανεξαρτησίας των ελεγκτών, της αντικειμενικότητας και της στήριξης της διοίκησης (Baharud-din et al., 2014). Συνεπώς, η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου επηρεάζεται έντονα από την ποιότητα και τη διαχείριση του Εσωτερικού Ελέγχου (Mihret and Yismaw, 2007).

Ως όργανο του Διοικητικού Συμβουλίου, η Επιτροπή Ελέγχου είναι ουσιαστικά μια επιτροπή εποπτείας, υπεύθυνη για τους Εσωτερικούς Ελέγχους και τις οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο, η Επιτροπή πρέπει να βεβαιωθεί, εξ ονόματος του Διοικητικού Συμβουλίου και τελικά των μετόχων, ότι λειτουργούν οι βασικοί έλεγχοι, ενισχύονται οι ηθικές πρακτικές, γίνονται σωστά οι βασικές λογιστικές εκτιμήσεις και οι κρίσεις και ότι οι Εσωτερικοί και Εξωτερικοί έλεγχοι είναι αποτελεσματικοί (KPMG, 2017).

Τα καθήκοντα της Ελεγκτικής Επιτροπής περιλαμβάνουν την επανεξέταση των Εσωτερικών Ελέγχων της εταιρείας, της διακυβέρνησης καθώς και της διαχείρισης κινδύνου, εκτός εάν αυτή ανατίθεται ρητώς σε χωριστή επιτροπή κινδύνου που απαρτίζεται από ανεξάρτητους διευθυντές ή από το ίδιο το Διοικητικό Συμβούλιο.

Πρέπει επίσης να παρακολουθεί και να επανεξετάζει την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου του οργανισμού. Όταν δεν υπάρχει λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου, η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να εξετάζει σε ετήσια βάση κατά πόσον υπάρχει ανάγκη γι' αυτό και να υποβάλλει σχετική σύσταση στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Παράλληλα, η Επιτροπή Ελέγχου είναι μία από τις κύριες επιχειρησιακές επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου με πρωταρχικό σκοπό την επίβλεψη του συστήματος του Εσωτερικού Ελέγχου και της συμμόρφωσης με τους νόμους και τους κανονισμούς σε θέματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, διασφάλισης των ευαίσθητων πληροφοριών και των επιχειρησιακών λειτουργιών. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή αναλύει σημαντικά θέματα λογιστικής και αναφοράς και πρόσφατες κανονιστικές διακηρύξεις για να εκτιμήσει το δυνητικό αντίκτυπό τους στις οικονομικές καταστάσεις και να ελέγξει κατά πόσο οι εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου είναι πλήρεις και ακριβείς (KPMG, 2017).

Σε συνεργασία με τον Εσωτερικό Έλεγχο, οι Επιτροπές Ελέγχου διατηρούν την επικοινωνία με τον υπεύθυνο οικονομικό διευθυντή και έχουν την εξουσία να κινούν ειδικές έρευνες σε περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι οι λογιστικές πρακτικές είναι προβληματικές ή ύποπτες, ή όταν ανακύπτουν σοβαρά ζητήματα με τους εργαζομένους, ενισχύοντας έτσι την εποπτεία του Εσωτερικού Ελέγχου. Ο Masli (2018) υπογραμμίζει ότι η σχέση μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και των ελεγκτών είναι σημαντική για όλα τα μέρη έτσι ώστε να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους.

Διάφορες μελέτες εξετάζουν τα κίνητρα των διοικήσεων για την ανάπτυξη υψηλών ποιοτικών λειτουργιών Εσωτερικού Ελέγχου. Οι Jiang et al., (2018) αναφέρουν ότι υπάρχει μία θετική σχέση μεταξύ της ποιότητας του Εσωτερικού Ελέγχου και της πολυπλοκότητας των σύγχρονων οργανισμών, γεγονός που αυξάνει τη ζήτηση για παρακολούθηση και παροχή συμβουλών και, ως εκ τούτου, την ανάγκη για επίσημους ελέγχους. Επιπλέον, η ποιότητα του Εσωτερικού Ελέγχου σχετίζεται θετικά με την παρακολούθηση και την εποπτεία της Ελεγκτικής Επιτροπής, αλλά αρνητικά με την εξουσία του διευθύνοντος συμβούλου.

3.7. Ερευνητικές Υποθέσεις

Από την εκτενή ανάλυση της διεθνούς βιβλιογραφίας προκύπτουν οι κάτωθι ερευνητικές υποθέσεις:

***Μηδενική υπόθεση H₁:** Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της Συνεισφοράς του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.*

***Μηδενική υπόθεση H₂:** Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της Προστιθέμενης αξίας του Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.*

***Μηδενική υπόθεση H₃:** Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της Ανεξαρτησίας και Αντικειμενικότητας Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.*

***Μηδενική υπόθεση H₄:** Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της Συνεργασίας του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.*

***Μηδενική υπόθεση H₅:** Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.*

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ

Συγγραφείς	Ερευνητικό Αντικείμενο	Βασικό Συμπέρασμα
Abdulfattah and Shrouf (2017)	Ο αντίκτυπος της αλληλεπίδρασης μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Εσωτερικού Ελέγχου	Η αλληλεπίδραση μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Εσωτερικού Ελέγχου έχουν σημαντικό θετικό αποτέλεσμα στη λειτουργία της οντότητας.
Al-Matari et.al. (2014)	Η επίδραση του Εσωτερικού Ελέγχου στις επιδόσεις της εταιρείας	Ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη της εταιρείας δεδομένου ότι αποτελεί κρίσιμο μέρος της δομής εταιρικής διακυβέρνησης.
Al-Shetwi et.al. (2011)	Εσωτερικός Έλεγχος και ποιότητα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης	Ο Εσωτερικός Έλεγχος διασφαλίζει την αξιόπιστη χρηματοοικονομική αναφορά.
Al-Zwyalif (2015)	Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης	Ο Εσωτερικός Έλεγχος ενισχύει την εταιρική διακυβέρνηση μέσω της αυξημένης λογοδοσίας, δικαιοσύνης, ευθύνης και διαφάνειας.
Arena and Azzone (2009)	Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Η συμμετοχή της Επιτροπής Ελέγχου στη διαδικασία των δραστηριοτήτων Εσωτερικού Ελέγχου αυξάνει την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου.
Badara and Saidin (2013)	Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου είναι απόρροια των δραστηριοτήτων, των καθηκόντων, των επαγγελματικών πρακτικών και των ευθυνών των ελεγκτών.

Baharud-din et.al. (2014)	Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Η ικανότητα των ελεγκτών, η ανεξαρτησία των ελεγκτών, η αντικειμενικότητα και η στήριξη της Διοίκησης συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου.
CFA Institute	Ρόλος και ευθύνες της Επιτροπής Ελέγχου	Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα ώστε να αποτραπεί η επιρροή των εμπιστευτικών πληροφοριών στο έργο και την εποπτεία της Επιτροπής και των ελεγκτών.
Christopher et.al. (2009)	Η ανεξαρτησία της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου	Ο Εσωτερικός Έλεγχος θα πρέπει να αναφέρει τακτικά τα αποτελέσματά του στη Διοίκηση του οργανισμού ώστε να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.
De Zwaan et.al (2011)	Συμμετοχή του Εσωτερικού Ελέγχου στη διαχείριση επιχειρηματικού κινδύνου	Η συμμετοχή των εσωτερικών ελεγκτών στη διαχείριση κινδύνου επηρεάζει την βούλησή τους να αναφέρουν την ανάλυση των διαδικασιών κινδύνου στην Επιτροπή Ελέγχου.
Deloitte (2018)	Η ανεξαρτησία της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου	Ο Εσωτερικός Έλεγχος θα πρέπει να λειτουργεί ανεξάρτητα και αντικειμενικά, διαθέτοντας τους απαραίτητους πόρους και την πρόσβαση σε πληροφορίες ώστε να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων.

Drogalas et al. (2015)	Παράγοντες που συνδέονται με την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου	Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι ο βασικός μοχλός δημοσιοποίησης των εταιρικών στοιχείων για τη διασφάλιση της διαφάνειας στις χρηματοοικονομικές εκθέσεις.
Dumitrascu and Savulescu (2012)	Εσωτερικός Έλεγχος και αντίκτυπος στην εταιρική διακυβέρνηση	Ο αποτελεσματικός Εσωτερικός Έλεγχος οδηγεί σε δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη των ενδιαφερόμενων στην επιχείρηση.
Endaya and Hanefah (2016)	Χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελεγκτή και αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου	Τα προσόντα του εσωτερικού ελεγκτή επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου.
Eulerich et al. (2019)	Αντιληπτή χρήση του έργου της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου από την εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης και Ελέγχου	Εάν πολλοί παράγοντες επηρεάζουν τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου, η ποιότητα του ελέγχου για όλους τους ενδιαφερόμενους μπορεί να υπονομευθεί.
Feizizadeh (2012)	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου	Η Διοίκηση, οι Ελεγκτικές Επιτροπές και οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι οι βασικές προϋποθέσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου.
Florea and Florea (2013)	Εσωτερικός Έλεγχος και εταιρική διακυβέρνηση	Η σύγκρουση συμφερόντων των υπαλλήλων, οι οποίοι είναι ταυτόχρονα διαχειριστές και μέτοχοι επηρεάζει τις λειτουργίες της εταιρικής διακυβέρνησης και του Εσωτερικού Ελέγχου.

Goodwin - Stewart and Kent (2006)	Χαρακτηριστικά της Επιτροπής Ελέγχου και του Εσωτερικού Ελέγχου	Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί θεμελιώδη σύνδεσμο στις διαδικασίες υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων των εταιρειών.
Groff et al. (2016)	Σύγχρονος ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση	Το σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον απαιτεί μεγαλύτερη ανεξαρτησία του Εσωτερικού Ελέγχου.
Jiang et.al. (2018)	Ποιότητα λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου	Η ποιότητα του Εσωτερικού Ελέγχου σχετίζεται με την πολυπλοκότητα των σύγχρονων οργανισμών, αυξάνοντας την ανάγκη για επίσημους ελέγχους.
Jiraporn et.al (2018)	Η ανεξαρτησία του Διοικητικού Συμβουλίου	Οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Δ.Σ. έχουν αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση και στηρίζονται στον Εσωτερικό Έλεγχο.
Jizi and Nehme (2018)	Ο διπλός ρόλος του Διευθύνοντος Συμβούλου/Προέδρου ΔΣ	Τα Δ.Σ. με μεγαλύτερη ανεξαρτησία απαιτούν υψηλότερη ποιότητα Εσωτερικού Ελέγχου και επιτυγχάνουν υψηλότερα ποσοστά ελέγχου.
Karagiorgos et al. (2010)	Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση	Ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει ζωτικό ρόλο στην αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση.
Khalid et. al. (2018)	Εποπτικό Συμβούλιο και αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Το Εποπτικό Συμβούλιο ενισχύει την αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου με βάση την ανεξαρτησία και την εμπειρία των μελών του.

Kontogeorgis (2018)	Ο ρόλος της λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου για την εταιρική διακυβέρνηση	Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί σημαντικό μέρος της εταιρικής διακυβέρνησης και ζωτικό εργαλείο για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας ενός οργανισμού.
KPMG (2017)	Επιτροπή Ελέγχου	Η Επιτροπή Ελέγχου αναλύει θέματα λογιστικής και αναφοράς για να ελέγξει κατά πόσο οι εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου είναι πλήρεις και ακριβείς.
Kueppers and Sullivan (2010)	Ανεξαρτησία Εσωτερικού Ελέγχου	Προκειμένου η χρηματοοικονομική αναφορά να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σύγχρονων οικονομικών αγορών, οι ελεγκτές πρέπει να λειτουργούν ανεξάρτητα.
Lagat et al. (2016)	Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου και χρηματοοικονομική διαχείριση	Ο Εσωτερικός Έλεγχος προσθέτει αξία στην εταιρεία και ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο.
Masli (2018)	Ο ρόλος της Ελεγκτικής Επιτροπής ως μηχανισμός εταιρικής διακυβέρνησης	Η Επιτροπή Ελέγχου διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ του Δ.Σ. και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών.
Mihret and Admassu (2011)	Εξάρτηση των εξωτερικών ελεγκτών από τις εργασίες Εσωτερικού Ελέγχου στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης	Οι οργανισμοί ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης μέσω της ενίσχυσης του Εσωτερικού Ελέγχου και του συντονισμού εσωτερικού - εξωτερικού ελεγκτή.

Mihret et al. (2010)	Επιδόσεις και οργανωτικές επιπτώσεις της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου	Ο Εσωτερικός Έλεγχος αναμένεται να διαδραματίσει έναν ρόλο προστιθέμενης αξίας, παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών για τη βελτίωση των οργανωτικών διαδικασιών.
Mihret and Yismaw (2007)	Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Η ποιότητα και η διαχείριση του Εσωτερικού Ελέγχου επηρεάζουν την αποτελεσματικότητά του.
Odoyo et al. (2014)	Ανάλυση του ρόλου του Εσωτερικού Ελέγχου στην εφαρμογή της διαχείρισης κινδύνων	Η Διοίκηση πρέπει να υποστηρίζει τον Εσωτερικό Έλεγχο, ώστε οι εσωτερικοί ελεγκτές να είναι διατεθειμένοι να αναφέρουν την ανάλυση των διαδικασιών κινδύνου στην Ελεγκτική Επιτροπή.
Omolaye and Jacob (2017)	Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην ενίσχυση της ορθής πρακτικής εταιρικής διακυβέρνησης	Η συστηματική προσέγγιση αξιολόγησης των διαδικασιών διακυβέρνησης, ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων βελτιώνει την οργανωτική αποτελεσματικότητα.
Quick et. al., 2018	Εταιρική διακυβέρνηση και επιλογή ελεγκτή	Η δομή εταιρικής διακυβέρνησης επηρεάζει σημαντικά την επιλογή του ελεγκτή.
Sarens et al. (2012)	Ο ρόλος της λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση	Ο Εσωτερικός Έλεγχος εντοπίζει τα προβλήματα και διορθώνει τυχόν κενά πριν από την ανακάλυψή τους από τον Εξωτερικό Έλεγχο.
Sarens and De Beelde (2006)	Αντίληψη του εσωτερικού ελεγκτή σχετικά με τον ρόλο του στη διαχείριση κινδύνων	Οι εσωτερικοί ελεγκτές δημιουργούν ένα υψηλότερο επίπεδο ευαισθητοποίησης όσον αφορά τη διαχείριση του κινδύνου.

Soh and Martinov-Bennie (2011)	Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου	Τα εταιρικά σκάνδαλα και η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έχουν αυξήσει την ανάγκη διασφάλισης των διαδικασιών Εσωτερικού Ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων.
Tahajuddin and Kertali (2018)	Η επίδραση των χαρακτηριστικών του Εσωτερικού Ελέγχου στην αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελεγκτών	Η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου σχετίζεται με τις επιπτώσεις των ικανοτήτων των εσωτερικών ελεγκτών.
Zhang (2009)	Εταιρική διακυβέρνηση, Εσωτερικός Έλεγχος και ο ρόλος των εσωτερικών ελεγκτών	Οι εσωτερικοί έλεγχοι εστιάζουν στη διαχείριση κινδύνων και στην προστασία από ενδεχόμενη απάτη, σπατάλη ή κατάχρηση, διασφαλίζοντας την κανονιστική συμμόρφωση.
Zou (2019)	Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση	Οι σύγχρονοι οργανισμοί εστιάζουν περισσότερο στη διαχείριση της εταιρικής διακυβέρνησης και στην ενίσχυση του Εσωτερικού Ελέγχου.
Γεωργοπούλου (2019)	Ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου	Όταν ο Εσωτερικός Έλεγχος διεξάγεται από ανεξάρτητα, αμερόληπτα και αντικειμενικά άτομα ελαχιστοποιείται ο επιχειρησιακός κίνδυνος.
Μισερλή και Κιοσέ (2015)	Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου επιχειρήσεων	Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να έχουν πλήρη και ελεύθερη πρόσβαση στις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Μουμτζίδης (2018)	Αξιολόγηση της ανεξαρτησίας του εσωτερικού ελεγκτή με βάση τα διεθνή πρότυπα	Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως «Σύμβουλος της Διοίκησης» και έχει πολύ σημαντικό ρόλο στην αξιοπιστία των πληροφοριών που περιέχονται στις οικονομικές εκθέσεις.
Παπαθανασίου (2011)	Η συμβολή του Εσωτερικού Ελέγχου στη βελτίωση της ποιότητας της εταιρικής διακυβέρνησης	Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως πολύ σημαντικό μέρος της εταιρικής διακυβέρνησης διασφαλίζει τις αρχές της διαφάνειας, της συνέπειας και της λογοδοσίας.

Κεφάλαιο 4. Μεθοδολογία Έρευνας

4.1. Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται το εμπειρικό μέρος της διπλωματικής εργασίας. Αρχικά, αναλύονται οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τον πληθυσμό και το δείγμα της έρευνας και στη συνέχεια περιγράφεται ενδελεχώς η δομή του ερωτηματολογίου. Τέλος, παρουσιάζεται η μεθοδολογία στατιστικής ανάλυσης.

4.2. Πληθυσμός – Δείγμα

Τα στοιχεία για τη μελέτη αυτή βασίζονται σε έρευνα ερωτηματολογίου και το δείγμα ήταν στελέχη από ελληνικές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών οντότητες. Στάλθηκαν 70 ερωτηματολόγια από τα οποία συγκεντρώθηκαν όλα τα δεδομένα για την έρευνα.

4.3. Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να υποδείξουν το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας τους σε μια σειρά από είκοσι δύο ερωτήσεις σε κλίμακα απόκρισης πέντε βαθμών Likert που κυμαινόταν από "καθόλου" (βαθμολογείται ως 1) έως "πάρα πολύ" (βαθμολογείται ως 5). Οι ερωτήσεις βασίζονται σε διεθνείς έρευνες και μελέτες σχετικά με την Επιτροπή Ελέγχου και τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου. Το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε 7 ενότητες, οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια.

Το τμήμα Α του ερωτηματολογίου αποτελείται από ερωτήσεις δημογραφικού χαρακτήρα. Ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει σε 3 ερωτήσεις, που αφορούν γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης και πιο συγκεκριμένα ζητείται η βασική δραστηριότητα της οντότητας (Εμπορική, Βιομηχανική, Υπηρεσιών, Μικτή, Άλλο), το επίπεδο εκπαίδευσης (Πτυχίο Πανεπιστημίου, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό) και ο αριθμός υπαλλήλων της οντότητας (<10, 10-50, >50).

Στο τμήμα Β, εξετάζεται η ύπαρξη αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου. Η ερώτηση 4 εξετάζει κατά πόσο η Επιτροπή Ελέγχου διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών και η ερώτηση 5 αν το Διοικητικό Συμβούλιο βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου.

Στις επόμενες 3 ερωτήσεις (ερωτήσεις 6 έως 8) που απαρτίζουν το τμήμα Γ, διερευνάται ο βαθμός στον οποίο συμφωνούν οι ερωτηθέντες σχετικά με τη συνεισφορά του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο. Οι ερωτήσεις αυτές προήλθαν από τις έρευνες των Lagat et al. (2016), Goodwin - Stewart and Kent (2006), Sarens and De Beelde (2006) και Γεωργοπούλου (2019). Η πρώτη ερώτηση (ερώτηση 6) διερευνά εάν οι εσωτερικοί ελεγκτές ενεργούν και ως διαχειριστές κινδύνου. Η δεύτερη ερώτηση (ερώτηση 7) εξετάζει εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο και η τρίτη ερώτηση (ερώτηση 8) εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου.

Στο τμήμα Δ, υπάρχουν 4 ερωτήσεις (ερωτήσεις 9 έως 12) σχετικά με την προστιθέμενη αξία του Εσωτερικού Ελέγχου, οι οποίες προέρχονται από τις έρευνες των Mihret et al. (2010), Dumitrascu and Savulescu (2012), Lagat et al., (2016), Al-Matari et al. (2014) και Al-Zwyalif (2015). Συγκεκριμένα, η ερώτηση 9 εξετάζει εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος προσθέτει αξία στην εταιρεία. Η ερώτηση 10 εξετάζει εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη του έργου της εταιρείας, δεδομένου ότι αποτελεί ένα κρίσιμο μέρος της δομής της εταιρικής διακυβέρνησης. Μετέπειτα, εξετάζεται με την ερώτηση 11 εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος ενισχύει σημαντικά την εταιρική διακυβέρνηση μέσω της αυξημένης λογοδοσίας, δικαιοσύνης, ευθύνης και διαφάνειας και με την ερώτηση 12 εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος διασφαλίζει τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Στη συνέχεια, στο τμήμα Ε του ερωτηματολογίου, παρατίθενται 3 ερωτήσεις (ερωτήσεις 13 έως 15), οι οποίες εξετάζουν την ύπαρξη ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου και προέρχονται από τις έρευνες των Deloitte (2018), Γεωργοπούλου (2019) και Μισερλή και Κιοσέ (2015). Αρχικά οι ερωτήσεις 13 και 14 διερευνούν εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ανεξάρτητα

και αντικειμενικά. Τέλος, με την ερώτηση 15, εξετάζεται εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Το τμήμα ΣΤ του ερωτηματολογίου αποτελείται από 3 ερωτήσεις (ερωτήσεις 16 έως 18), οι οποίες αφορούν στη συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου και προήλθαν από τις έρευνες των Christopher et al. (2009), Jiraporn et al. (2018) και Μουμτζίδης (2018). Ειδικότερα, στην ερώτηση 16 διερευνάται εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως Σύμβουλος της Διοίκησης. Με την ερώτηση 17 εξετάζεται εάν ο Εσωτερικός Έλεγχος αναφέρει τα αποτελέσματά του στη Διοίκηση και με την 18 εάν οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου στηρίζονται περισσότερο στον Εσωτερικό Έλεγχο.

Το τελευταίο τμήμα (Ζ) του ερωτηματολογίου αποτελείται από 4 ερωτήσεις (ερωτήσεις 19 έως 22), που προήλθαν από τις έρευνες των Arena and Azzone (2009), KPMG (2017) και Abdulfattah and Shrouf (2017) και αφορούν στην Επιτροπή Ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, η ερώτηση 19 εξετάζει εάν η Επιτροπή Ελέγχου συνεδριάζει συχνά με τους ελεγκτές. Η ερώτηση 20 διερευνά εάν η Επιτροπή Ελέγχου επιβλέπει το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Με την ερώτηση 21 ελέγχεται εάν η Επιτροπή Ελέγχου συμμετέχει στη διαδικασία των δραστηριοτήτων του Εσωτερικού Ελέγχου και τέλος, η ερώτηση 22 εξετάζει εάν η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει τις εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου ως προς την πληρότητα και την ακρίβειά τους.

4.4. Μεθοδολογία Στατιστικής Ανάλυσης

Μετά τη συγκέντρωση των ερωτηματολογίων ακολουθεί η επεξεργασία τους. Ειδικότερα, για τη στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο λογισμικού SPSS (Statistical Package for Social Sciences).

Οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων αρχικά καταγράφηκαν σε ένα λογιστικό φύλλο Excel και στη συνέχεια, τα δεδομένα μεταφέρθηκαν και εισήχθησαν στο στατιστικό πακέτο λογισμικού SPSS για να πραγματοποιηθεί η επεξεργασία και η ανάλυση τους.

Με γνώμονα την πληρέστερη ανάλυση των αποτελεσμάτων διεξήχθη αρχικά περιγραφική στατιστική, όπου τα δεδομένα της παρουσιάστηκαν τόσο με τη μορφή πινάκων, όσο και με τη μορφή γραφημάτων.

Στη συνέχεια από τα τμήματα του ερωτηματολογίου Β έως Ζ δημιουργήθηκαν οι μεταβλητές της εμπειρικής έρευνας. Οι εν λόγω μεταβλητές αξιολογήθηκαν σχετικά με την αξιοπιστία τους με το δείκτη Cronbach alpha.

Πιο συγκεκριμένα οι μεταβλητές της έρευνας είναι:

- ☉ Ως εξαρτημένη μεταβλητή Υ θεωρούνται οι «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 4 έως 5 (Β τμήμα του ερωτηματολογίου).
- ☉ Η πρώτη ανεξάρτητη μεταβλητή (ΑΝΕΞΑΡΤ1) είναι η «Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 6 έως 8 (Γ τμήμα του ερωτηματολογίου).
- ☉ Η δεύτερη ανεξάρτητη μεταβλητή (ΑΝΕΞΑΡΤ2) είναι η «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 9 έως 12 (Δ τμήμα του ερωτηματολογίου).
- ☉ Η τρίτη ανεξάρτητη μεταβλητή (ΑΝΕΞΑΡΤ3) είναι η «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 13 έως 15 (Ε τμήμα του ερωτηματολογίου).
- ☉ Η τέταρτη ανεξάρτητη μεταβλητή (ΑΝΕΞΑΡΤ4) είναι η «Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 16 έως 18 (ΣΤ τμήμα του ερωτηματολογίου).
- ☉ Η πέμπτη και τελευταία ανεξάρτητη μεταβλητή (ΑΝΕΞΑΡΤ5) είναι η «Επιτροπή Ελέγχου», η οποία ορίζεται ως το μέσο αποτέλεσμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 19 έως 22 (Ζ τμήμα του ερωτηματολογίου).

Οι εν λόγω μεταβλητές αρχικά αναλύθηκαν σύμφωνα με τις συσχετίσεις τους μέσω του συντελεστή Pearson. Τέλος, η εμπειρική ανάλυση ολοκληρώνεται με την παράθεση των αποτελεσμάτων της ανάλυσης πολλαπλής παλινδρόμησης.

Κεφάλαιο 5. Αποτελέσματα Έρευνας

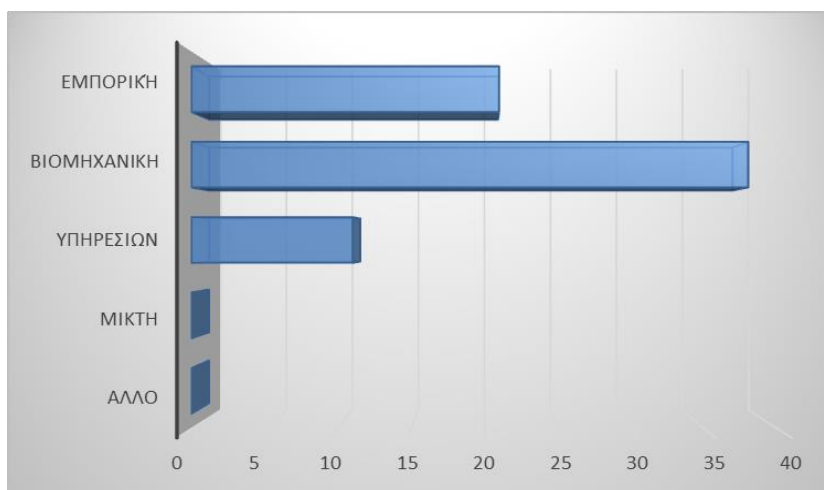
5.1. Εισαγωγή

Μετά τη συλλογή των απαντημένων ερωτηματολογίων, ακολουθεί η επεξεργασία, η ανάλυση και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν. Στο κεφάλαιο αυτό παρέχονται περιγραφικά στοιχεία, πίνακες και γραφήματα, όπως διαμορφώθηκαν από τη στατιστική ανάλυση, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του λογισμικού πακέτου SPSS.

5.2. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής

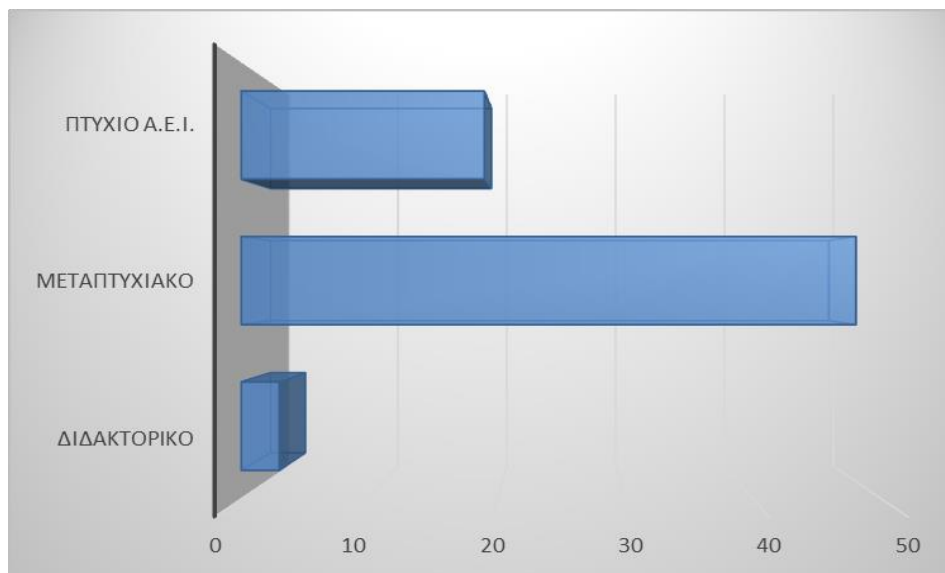
Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την περιγραφική ανάλυση με τη χρήση πινάκων καθώς και γραφημάτων, αναλύοντας κάθε ομάδα ερωτήσεων ξεχωριστά. Τα αποτελέσματα βασίστηκαν στη λήψη 70 ερωτηματολογίων, τα οποία στάλθηκαν στις οντότητες.

Όπως έχει αναφερθεί, οι πρώτες 3 ερωτήσεις αναφέρονται σε στοιχεία πληροφοριακού χαρακτήρα των εξεταζόμενων οντοτήτων. Συγκεκριμένα, με την ερώτηση 1 εξετάζεται η βασική δραστηριότητα της οντότητας. Παρατηρείται ότι, από τους 70 ερωτηθέντες, οι 38 απασχολούνται σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, οι 21 σε εμπορικές και οι 11 σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στο παρακάτω γράφημα.

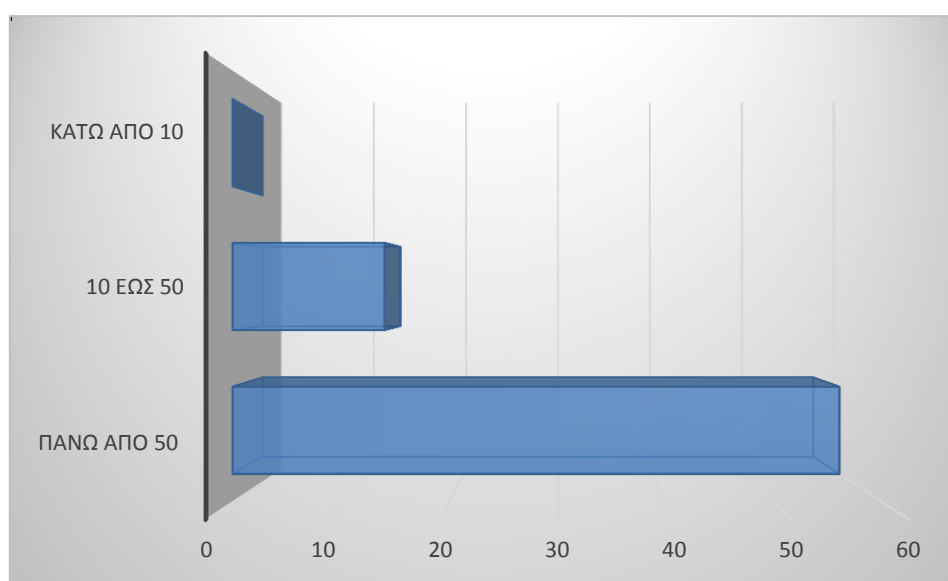
ΓΡΑΦΗΜΑ 1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η ερώτηση 2 διερευνά το επίπεδο σπουδών του κάθε ερωτηθέντος. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι 48 ερωτηθέντες κατείχαν μεταπτυχιακό δίπλωμα, 19 πτυχίο Α.Ε.Ι. ενώ μόλις 3 διδακτορικό δίπλωμα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στην 3η ερώτηση του τμήματος Α, γενικών ερωτήσεων, εμφανίζεται το πλήθος των υπαλλήλων που απασχολεί κάθε επιχείρηση, το οποίο κυμαίνεται από 0 έως πάνω από 50. Στις απαντήσεις των ερωτηθέντων διαφαίνεται ότι μόνο οι 14 ανήκουν σε επιχειρήσεις που απασχολούν 10 έως 50 υπαλλήλους ενώ οι περισσότεροι (56) ερωτηθέντες ανήκουν σε επιχειρήσεις με εργατικό δυναμικό άνω των 50 υπαλλήλων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3. ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας με το Μέσο Όρο της εξαρτημένης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος Β του ερωτηματολογίου, σχετικά με την ύπαρξη αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ερώτηση 4 ελέγχει αν η Επιτροπή Ελέγχου διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών και η ερώτηση 5 κατά πόσο το Διοικητικό Συμβούλιο βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
4	3,3571	,94847	70
5	3,5286	,92817	70

Παρατηρείται ότι η απόκλιση του Μέσου Όρου των δύο ερωτήσεων είναι πολύ μικρή, με την ερώτηση 5 να εμφανίζει ελάχιστα υψηλότερο Μέσο Όρο συγκριτικά με την ερώτηση 4. Επομένως το Διοικητικό Συμβούλιο βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου και η Επιτροπή Ελέγχου διευκολύνει την επικοινωνία ανάμεσα στο Διοικητικό Συμβούλιο και τους Εσωτερικούς – Εξωτερικούς Ελεγκτές στον ίδιο περίπου βαθμό.

Στη συνέχεια, παρατίθεται ο πίνακας του Μέσου Όρου της πρώτης ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος Γ του ερωματολογίου, σχετικά με τη συνεισφορά του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο.

Η ερώτηση 6 εξετάζει αν οι εσωτερικοί ελεγκτές ενεργούν και ως διαχειριστές κινδύνου, η ερώτηση 7 αν ο Εσωτερικός Έλεγχος ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο και η ερώτηση 8 κατά πόσο ο Εσωτερικός Έλεγχος βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1^{ΗΣ} ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
6	4,2571	,60638	70
7	4,2714	,65765	70
8	4,3286	,63065	70

Παρατηρείται ότι η ερώτηση 8 εμφανίζει τον υψηλότερο Μέσο Όρο ενώ η ερώτηση 6 το μικρότερο Μέσο Όρο. Φαίνεται ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου χωρίς όμως οι εσωτερικοί ελεγκτές να ενεργούν στον ίδιο βαθμό πάντα και ως διαχειριστές κινδύνου.

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει το Μέσο Όρο της δεύτερης ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος Δ του ερωτηματολογίου, σχετικά με την προστιθέμενη αξία του Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ερώτηση 9 αναφέρεται στην αξία που προσθέτει ο Εσωτερικός Έλεγχος στην εταιρεία, η 10 στο κατά πόσο ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη του έργου της εταιρείας, η 11 στο αν ενισχύει την εταιρική διακυβέρνηση μέσω της αυξημένης λογοδοσίας, δικαιοσύνης, ευθύνης και διαφάνειας και η 12 εξετάζει αν ο Εσωτερικός Έλεγχος διασφαλίζει τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 2^{ΗΣ} ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
9	4,5714	,62720	70
10	4,3286	,69619	70
11	4,3429	,67857	70
12	3,9429	,75921	70

Παρατηρείται ότι η ερώτηση 9 εμφανίζει τον υψηλότερο Μέσο Όρο ενώ η ερώτηση 12 το μικρότερο Μέσο Όρο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αποφαίνεται ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος προσθέτει μεν αξία στην εταιρεία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του έργου της και ενισχύοντας σημαντικά την εταιρική διακυβέρνησή της, αλλά διασφαλίζει σε μικρότερο βαθμό τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Έπειτα, εμφανίζεται ο πίνακας με το Μέσο Όρο της τρίτης ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος Ε του ερωτηματολογίου, σχετικά με την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ερώτηση 13 αναφέρεται στην ανεξάρτητη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου, η 14 στην αντικειμενικότητά του και η 15 στο βαθμό που ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 3^{ΗΣ} ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
13	2,0286	,74155	70
14	1,0571	,56172	70
15	1,2857	,59327	70

Παρατηρείται ότι η ερώτηση 13 εμφανίζει τον υψηλότερο Μέσο Όρο ενώ η ερώτηση 14 το χαμηλότερο. Σύμφωνα με την έρευνα φαίνεται ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα, αντικειμενικά και έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Στη συνέχεια, παρατίθεται ο πίνακας με το Μέσο Όρο της τέταρτης ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος ΣΤ του ερωτηματολογίου, σχετικά με τη συνεργασία του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ερώτηση 16 εξετάζει τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου ως Σύμβουλο της Διοίκησης, η 17 την τακτική αναφορά των αποτελεσμάτων του στη Διοίκηση και η 18 το κατά πόσο οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου στηρίζονται στον Εσωτερικό Έλεγχο.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 4^{ΗΣ} ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
16	3,9143	,79387	70
17	3,8857	,60296	70
18	4,2857	,59327	70

Παρατηρείται ότι η ερώτηση 18 εμφανίζει τον υψηλότερο Μέσο Όρο ενώ η ερώτηση 17 το χαμηλότερο. Φαίνεται λοιπόν πως οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου στηρίζονται περισσότερο στον Εσωτερικό Έλεγχο, ενώ η τακτική αναφορά των αποτελεσμάτων του στη Διοίκηση εμφανίζεται σε μικρότερο βαθμό.

Τέλος, ακολουθεί ο πίνακας με τον Μέσο Όρο της πέμπτης ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή του Τμήματος Ζ του ερωτηματολογίου, σχετικά με την Επιτροπή Ελέγχου.

Η ερώτηση 19 πραγματεύεται τις συχνές συνεδριάσεις της Επιτροπής Ελέγχου με τους ελεγκτές, η 20 το κατά πόσο η Επιτροπή Ελέγχου επιβλέπει το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, η 21 εξετάζει τη συμμετοχή της Επιτροπής Ελέγχου στη διαδικασία των δραστηριοτήτων του Εσωτερικού Ελέγχου και η 22 διερευνά αν η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει τις εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου ως προς την πληρότητα και την ακρίβειά τους.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 5^{ΗΣ} ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Question	Mean	Std. Deviation	N
19	4,0286	,79803	70
20	4,0857	,73707	70
21	4,1429	,80372	70
22	4,5143	,58341	70

Παρατηρείται ότι η ερώτηση 22 εμφανίζει τον υψηλότερο Μέσο Όρο ενώ η ερώτηση 19 το μικρότερο Μέσο Όρο. Αν και η Επιτροπή Ελέγχου συνεδριάζει λιγότερο συχνά με τους ελεγκτές, είναι σε θέση να επιβλέπει το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, να συμμετέχει στις δραστηριότητές του και να ελέγχει τις εκθέσεις του.

Έχοντας εξετάσει μεμονωμένα την κάθε μεταβλητή και αναλύοντας τα αποτελέσματα του Μέσου Όρου κάθε Τμήματος, παρουσιάζεται συγκριτικά ο πίνακας των ανεξάρτητων μεταβλητών, δηλαδή των Τμημάτων Γ, Δ, Ε, ΣΤ, Ζ του ερωτηματολογίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Question	Mean	Std. Deviation	N
6	4,2571	,60638	70
7	4,2714	,65765	70
8	4,3286	,63065	70
9	4,5714	,62720	70
10	4,3286	,69619	70
11	4,3429	,67857	70
12	3,9429	,75921	70
13	4,0286	,74155	70
14	4,0571	,56172	70
15	4,2857	,59327	70
16	3,9143	,79387	70
17	3,8857	,60296	70
18	4,2857	,59327	70
19	4,0286	,79803	70
20	4,0857	,73707	70
21	4,1429	,80372	70
22	4,5143	,58341	70

Όπως φαίνεται από τα τελικά αποτελέσματα του Μέσου Όρου κάθε ερώτησης, μεγαλύτερο Μέσο Όρο εμφανίζουν οι απαντήσεις των ερωτήσεων 9 και 22, ενώ ο Μέσος Όρος των ερωτήσεων 16 και 17 βρίσκεται σε χαμηλότερο βαθμό με μικρή διαφορά, γεγονός που υποδεικνύει πως η λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Ελέγχου αποτελεί σημαντικό σύμμαχο των περισσότερων επιχειρήσεων.

5.3. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης

5.3.1. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Αξιοπιστίας Κλίμακας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Κεφάλαιο 4 «Μεθοδολογία έρευνας» τα 6 τμήματα του ερωτηματολογίου, εκτός από τα Δημογραφικά, αποτέλεσαν τις μεταβλητές της εμπειρικής έρευνας. Για να ελεγχθεί η αξιοπιστία των ερωτήσεων του κάθε τμήματος πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος αξιοπιστίας μέσω του Cronbach Alpha. Ο δείκτης αυτός λαμβάνει τιμές στο διάστημα [0,1]. Το 0 ερμηνεύεται ως έλλειψη αξιοπιστίας και το 1 ως ισχυρά αξιόπιστη κλίμακα. Σύμφωνα με τον Kline (1999), καλή αξιοπιστία υποδηλώνεται, όταν η τιμή του συντελεστή άλφα κυμαίνεται πάνω από το 0,7.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου σχετικά με την αξιοπιστία των κλιμάκων του ερωτηματολογίου παρουσιάζονται στον κάτωθι πίνακα.

Reliability Statistics				
ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ	ΤΜΗΜΑ Β	,643	,643	2
ΑΝΕΞΑΡΤ1	ΤΜΗΜΑ Γ	,856	,856	3
ΑΝΕΞΑΡΤ2	ΤΜΗΜΑ Δ	,813	,816	4
ΑΝΕΞΑΡΤ3	ΤΜΗΜΑ Ε	,769	,775	3
ΑΝΕΞΑΡΤ4	ΤΜΗΜΑ ΣΤ	,697	,706	3
ΑΝΕΞΑΡΤ5	ΤΜΗΜΑ Ζ	,711	,718	4

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΩΝ (RELIABILITY STATISTICS)

Από τον Πίνακα φαίνεται η αξιοπιστία των κλιμάκων για όλες τις μεταβλητές καθώς ο συντελεστής σε όλες τις ανεξάρτητες μεταβλητές είναι πάνω από το 0,7 γεγονός που καταδεικνύει πως έχουν υψηλή αξιοπιστία. Μόνο η εξαρτημένη μεταβλητή παρουσιάζει τιμή 0,643 που είναι χαμηλότερη του 0,7, ωστόσο η τιμή αυτή πλησιάζει πολύ το 0,7 και θεωρείται ικανοποιητική.

5.3.2. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Συσχετίσεων

Ο έλεγχος των συσχετίσεων των μεταβλητών έγινε με το δείκτη του Pearson. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα.

Correlations							
		ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ	ΑΝΕΞΑΡΤ1	ΑΝΕΞΑΡΤ2	ΑΝΕΞΑΡΤ3	ΑΝΕΞΑΡΤ4	ΑΝΕΞΑΡΤ5
Pearson Correlation	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ	1,000	,290	,282	-,057	,004	,268
	ΑΝΕΞΑΡΤ1	,290	1,000	,493	,399	,437	,313
	ΑΝΕΞΑΡΤ2	,282	,493	1,000	,477	,458	,246
	ΑΝΕΞΑΡΤ3	-,057	,399	,477	1,000	,930	,349
	ΑΝΕΞΑΡΤ4	,004	,437	,458	,930	1,000	,358
	ΑΝΕΞΑΡΤ5	,268	,313	,246	,349	,358	1,000
Sig. (1-tailed)	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ	.	,007	,009	,319	,487	,012
	ΑΝΕΞΑΡΤ1	,007	.	,000	,000	,000	,004
	ΑΝΕΞΑΡΤ2	,009	,000	.	,000	,000	,020
	ΑΝΕΞΑΡΤ3	,319	,000	,000	.	,000	,002
	ΑΝΕΞΑΡΤ4	,487	,000	,000	,000	.	,001
	ΑΝΕΞΑΡΤ5	,012	,004	,020	,002	,001	.
N	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ	70	70	70	70	70	70
	ΑΝΕΞΑΡΤ1	70	70	70	70	70	70
	ΑΝΕΞΑΡΤ2	70	70	70	70	70	70
	ΑΝΕΞΑΡΤ3	70	70	70	70	70	70
	ΑΝΕΞΑΡΤ4	70	70	70	70	70	70
	ΑΝΕΞΑΡΤ5	70	70	70	70	70	70

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ (CORRELATIONS)

Από τον Πίνακα, φαίνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική γραμμική συσχέτιση (Sig > 0,05) μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου» με την ανεξάρτητη μεταβλητή «Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο» (ΑΝΕΞΑΡΤ1), με την ανεξάρτητη μεταβλητή «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου» (ΑΝΕΞΑΡΤ2) και με την ανεξάρτητη μεταβλητή «Επιτροπή Ελέγχου» (ΑΝΕΞΑΡΤ5). Αυτό σημαίνει ότι μια αύξηση στην τιμή της ανεξάρτητης μεταβλητής συνεπάγεται αύξηση της εξαρτημένης μεταβλητής.

Αντίθετα, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου» με την ανεξάρτητη μεταβλητή «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT3) και με την ανεξάρτητη μεταβλητή «Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT4).

5.3.3. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης

Στόχος της παλινδρόμησης είναι να διερευνηθεί αν οι ανεξάρτητες μεταβλητές «Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο» (ANEΞAPT1), «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT2), «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT3), «Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT4) και «Επιτροπή Ελέγχου» (ANEΞAPT5) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόβλεψη των τιμών της εξαρτημένης μεταβλητής «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».

Δεδομένου ότι η σχέση μεταξύ των μεταβλητών X και Y είναι γραμμική, θα χρησιμοποιηθεί το παρακάτω μοντέλο πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης που εξετάζει την επίδραση πολλών ανεξάρτητων μεταβλητών σε μια εξαρτημένη :

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + e_i$$

Όπου Y θεωρείται η εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου», όπου X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 θεωρούνται οι ανεξάρτητες μεταβλητές, ενώ οι παράμετροι b_1, b_2, b_3, b_4, b_5 σχετίζονται με τις ανεξάρτητες μεταβλητές και εκφράζουν ποσοτικά τη σχέση που υπάρχει με την εξαρτημένη μεταβλητή, δηλαδή πόσο αναμένεται να μεταβληθεί η εξαρτημένη μεταβλητή, αν η ανεξάρτητη μεταβλητή μεταβληθεί κατά μία μονάδα, δεδομένου ότι οι άλλες παράμετροι παραμένουν σταθερές. Η παράμετρος b_0 δείχνει την τιμή της εξαρτημένης μεταβλητής, όταν οι μεταβλητές πρόβλεψης είναι ίσες με το μηδέν. Τέλος, η παράμετρος e_i παρουσιάζει το σφάλμα πρόβλεψης (Creswell, 2016).

Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο παλινδρόμησης που θέλουμε να εκτιμήσουμε είναι:

$$\begin{aligned} \text{Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου} = & b_0 + \\ & b_1 * \text{Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο} + \\ & b_2 * \text{Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου} + \\ & b_3 * \text{Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου} + \\ & b_4 * \text{Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου} + \\ & b_5 * \text{Επιτροπή Ελέγχου} \end{aligned}$$

Όπου οι τιμές b (συντελεστές παλινδρόμησης) μας πληροφορούν για τη σχέση της εξαρτημένης μεταβλητής «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου» με την κάθε μεταβλητή πρόβλεψης, εφόσον η επίδραση όλων των άλλων μεταβλητών πρόβλεψης διατηρείται σταθερή. Αν ο συντελεστής παλινδρόμησης b έχει θετική τιμή, τότε συμπεραίνουμε ότι, όταν αυξάνεται κατά μία μονάδα καθεμία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές, μεταβάλλεται θετικά η μέση τιμή της εξαρτημένης μεταβλητής. Αντιθέτως, όταν ο συντελεστής παλινδρόμησης b έχει αρνητική τιμή, τότε συμπεραίνουμε ότι υπάρχει αρνητική σχέση, δηλαδή όταν αυξάνεται κατά μία μονάδα καθεμία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές, μεταβάλλεται αρνητικά η μέση τιμή της εξαρτημένης μεταβλητής.

Στη συνέχεια, ακολουθεί ο πίνακας ANOVA, ο οποίος ελέγχει αν το μοντέλο πολλαπλής παλινδρόμησης είναι στατιστικά σημαντικό. Στην ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) πραγματοποιείται ο έλεγχος υποθέσεων της στατιστικής σημαντικότητας του μοντέλου, δηλαδή ελέγχεται αν υπάρχει γραμμική σχέση με τουλάχιστον μία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει τουλάχιστον ένα από τα b1, b2,...,b5 να είναι στατιστικά σημαντικά διάφορο του μηδενός.

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	10,811	5	2,162	4,075	,003 ^b
	Residual	33,961	64	,531		
	Total	44,771	69			

a. Dependent Variable: ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ
b. Predictors: (Constant), ANΕΞΑΡΤ5, ANΕΞΑΡΤ2, ANΕΞΑΡΤ4, ANΕΞΑΡΤ1, ANΕΞΑΡΤ3

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ (ANOVA)

Από τον Πίνακα, παρατηρείται ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% (Απορρίφθηκε η μηδενική υπόθεση ότι όλοι οι συντελεστές είναι 0, αφού $Sig = 0.003 < 0.05$), ήτοι η εξαρτημένη μεταβλητή παρουσιάζει γραμμική σχέση με τουλάχιστον μία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές.

Στη συνέχεια παρατίθεται ο πίνακας Coefficients. Από αυτόν τον πίνακα, μας ενδιαφέρει, αρχικά, η στήλη Β. Όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, το Β απεικονίζει το συντελεστή παλινδρόμησης και δείχνει πόσο αναμένεται να μεταβληθεί η εξαρτημένη μεταβλητή, αν η ανεξάρτητη μεταβληθεί κατά μία μονάδα, δεδομένου ότι όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν σταθερές.

Coefficients ^a									
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Correlations		
		B	Std. Error	Beta	T	Sig.	Zero-order	Partial	Part
1	(Constant)	1,034	,941		1,099	,276			
	ANEΞAPT1	,284	,191	,196	1,481	,144	,290	,182	,161
	ANEΞAPT2	,427	,195	,293	2,193	,032	,282	,264	,239
	ANEΞAPT3	-,885	,460	-,579	-1,924	,059	-,057	-,234	-,209
	ANEΞAPT4	,353	,461	,232	,766	,447	,004	,095	,083
	ANEΞAPT5	,379	,178	,253	2,133	,037	,268	,258	,232

a. Dependent Variable: ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 12. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ (COEFFICIENTS)

Με βάση τις τιμές της στήλης Β, εξάγεται η εξίσωση παλινδρόμησης του μοντέλου μας ως εξής:

$$\begin{aligned}
 & \text{Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου} = \\
 & 1,034 + 0,284 * \text{Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο} + \\
 & 0,427 * \text{Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου} - \\
 & 0,885 * \text{Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου} + \\
 & 0,353 * \text{Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου} + \\
 & 0,379 * \text{Επιτροπή Ελέγχου}
 \end{aligned}$$

Από τον Πίνακα Coefficients προκύπτουν τα κάτωθι:

- ☉ Για την πρώτη ανεξάρτητη μεταβλητή «Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο» (ANEΞAPT1), $\text{sig} = p - \text{τιμή} = 0.144 > 0.05$, άρα αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση και συνεπώς η ανεξάρτητη μεταβλητή ΔΕΝ επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».
- ☉ Για την δεύτερη ανεξάρτητη μεταβλητή «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT2), $\text{sig} = p - \text{τιμή} = 0.032 < 0.05$, άρα απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και συνεπώς η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».
- ☉ Για την τρίτη ανεξάρτητη μεταβλητή «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT3), $\text{sig} = p - \text{τιμή} = 0.059 > 0.05$, άρα αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση και συνεπώς η ανεξάρτητη μεταβλητή ΔΕΝ επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».
- ☉ Για την τέταρτη ανεξάρτητη μεταβλητή «Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου» (ANEΞAPT4), $\text{sig} = p - \text{τιμή} = 0.447 > 0.05$, άρα αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση και συνεπώς η ανεξάρτητη μεταβλητή ΔΕΝ επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».
- ☉ Για την πέμπτη και τελευταία ανεξάρτητη μεταβλητή «Επιτροπή Ελέγχου» (ANEΞAPT5), $\text{sig} = p - \text{τιμή} = 0.037 < 0.05$, άρα απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και συνεπώς η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου».

Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα, Περιορισμοί και Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

6.1. Εισαγωγή

Στο εν λόγω κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας παρατίθενται με συνοπτικό τρόπο τα ουσιαστικά συμπεράσματα της εργασίας. Το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται με την παράθεση των βασικών περιορισμών συγγραφής της διπλωματικής εργασίας και των προτάσεων για διενέργεια μελλοντικής έρευνας.

6.2. Συμπεράσματα

Τα τελευταία χρόνια τα χρηματοοικονομικά σκάνδαλα έχουν ταλανίσει το οικονομικό στερέωμα. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις καλούνται να διαχειριστούν πολλών ειδών κινδύνους, ως απόρροια της πολυπλοκότητας και της μεταβλητότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, η προάσπιση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης αποτελεί θεματοφύλακα για την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης και την προστασία των δικαιωμάτων όλων των μετόχων της. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η αποτελεσματικότερη εποπτεία των επιχειρήσεων. Έτσι, ο ρόλος και η δράση του Εσωτερικού Ελέγχου, αποκτούν ολοένα και αυξανόμενη σημασία. Κάθε επιχείρηση αξίζει να επενδύει στον Εσωτερικό Έλεγχο με στόχο την οικονομική πρόοδο και ανάπτυξη.

Η Διοίκηση στηρίζει τον Εσωτερικό Έλεγχο καθώς ο δεύτερος έχει συμβουλευτικό ρόλο ως προς αυτή. Παράλληλα, η Επιτροπή Ελέγχου συμμετέχει στις δραστηριότητες του Εσωτερικού Ελέγχου, ελέγχει τις εκθέσεις του και διευκολύνει την επικοινωνία του Διοικητικού Συμβουλίου και των ελεγκτών με σκοπό την αύξηση της αξίας της επιχείρησης και την αποφυγή των διαφόρων ειδών κινδύνων.

Στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας όλες οι παραπάνω έννοιες (Επιτροπή ελέγχου, Διαχείριση Κινδύνου, Εσωτερικός Έλεγχος, Διοικητικό

Συμβούλιο και Προστιθέμενη Αξία) αναλύθηκαν ενδελεχώς με γνώμονα την διατύπωση ενός κοινού πλαισίου αναφοράς για αυτές.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε ώστε να διερευνήσει τους παράγοντες που σχετίζονται με τις Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου. Συγκεκριμένα, διερευνήθηκε αν υπάρχει:

- ⊗ θετική σχέση μεταξύ της Συνεισφοράς του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.
- ⊗ θετική σχέση μεταξύ της Προστιθέμενης αξίας του Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.
- ⊗ θετική σχέση μεταξύ της Ανεξαρτησίας και Αντικειμενικότητας Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.
- ⊗ θετική σχέση μεταξύ της Συνεργασίας του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.
- ⊗ θετική σχέση μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και των Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η στατιστική ανάλυση πραγματοποιήθηκε μέσω του στατιστικού λογισμικού πακέτου SPSS, ώστε να διερευνηθούν οι σχέσεις και οι συσχετίσεις μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής και των ανεξάρτητων μεταβλητών που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την εμπειρική έρευνα είναι αρκετά σημαντικά.

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής σχετικά με τις «Αλληλεπιδράσεις μεταξύ Επιτροπής Ελέγχου και Διοικητικού Συμβουλίου» έδειξαν ότι «το Διοικητικό Συμβούλιο βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου» στις επιχειρήσεις του δείγματος που αναλύθηκε. Περιθώρια βελτίωσης διαφάνηκαν σχετικά με τη

διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών από την Επιτροπή Ελέγχου. Σχετικά με τη «Συνεισφορά του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο» η περιγραφική στατιστική έδειξε ότι «ο Εσωτερικός Έλεγχος βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου». Στο ίδιο πλαίσιο, σχετικά με την «Προστιθέμενη αξία του Εσωτερικού Ελέγχου», η εμπειρική έρευνα έδειξε ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος προσθέτει αξία στην εταιρεία. Αναφορικά με την «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου» τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι αντικειμενικός, έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης ενώ υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στο επίπεδο ανεξαρτησίας του. Σχετικά με τη «Συνεργασία του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Ελέγχου» τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου στηρίζονται περισσότερο στον Εσωτερικό Έλεγχο. Τέλος, σχετικά με την «Επιτροπή Ελέγχου» τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει τις εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου ως προς την πληρότητα και την ακρίβειά τους.

Από την πολλαπλή παλινδρόμηση εξήχθη ως σημαντικό αποτέλεσμα η συσχέτιση σε στατιστικά σημαντικό βαθμό των «Αλληλεπιδράσεων μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου» (εξαρτημένη μεταβλητή) με την «Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου» και την «Επιτροπή Ελέγχου». Αντίθετα, από το δείγμα δεν φάνηκε συσχέτιση σε στατιστικά σημαντικό βαθμό της εξαρτημένης μεταβλητής με τη «Συνεισφορά του Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο», «Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου» και τη «Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου».

6.3. Περιορισμοί

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω έρευνα παρά τα ουσιώδη συμπεράσματά της υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς. Ο ουσιαστικότερος περιορισμός έγκειται στο μικρό χρονικό διάστημα διεξαγωγής της εμπειρικής έρευνας, αλλά και στο σχετικά μικρό μέγεθος του δείγματος (N=70).

Ένας άλλος περιορισμός είναι η έλλειψη αντίστοιχων ποσοτικών εμπειρικών ερευνών για την ελληνική πραγματικότητα, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση των αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, προκύπτουν κάποιοι περιορισμοί λόγω της χρήσης της κλίμακας Likert, όπως το γεγονός ότι σε αρκετές ερωτήσεις οι ερωτηθέντες έδωσαν ως απάντηση τη μεσαία επιλογή, πράγμα που αποδεικνύει ουδετερότητα και ενδεχόμενη αποφυγή μιας ειλικρινούς απάντησης που θα μπορούσε να επηρεάσει διαφορετικά τα αποτελέσματα της έρευνας.

Ολοκληρώνοντας, περιορισμός επίσης προκύπτει από το εργαλείο της εμπειρικής έρευνας, δηλαδή το ερωτηματολόγιο καθώς δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το βαθμό αντικειμενικότητας και αμεροληψίας των απαντήσεων που έδωσαν οι ερωτηθέντες, καθώς οι απαντήσεις είναι προσωπικές και σε μεγάλο βαθμό υποκειμενικές. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί ότι μπορεί η μέθοδος πραγμάτωσης της έρευνας μέσω των ερωτηματολογίων να ελλοχεύει κινδύνους μεροληψίας, ωστόσο οι περισσότερες εμπειρικές έρευνες χρησιμοποιούν το ερωτηματολόγιο ως μία από τις πλέον αξιόπιστες μεθόδους διενέργειας εμπειρικών ερευνών.

6.4. Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω περιγραφόμενων περιορισμών ως μελλοντική έρευνα προτείνεται η διενέργεια εμπειρικής έρευνας, η οποία θα διαρκέσει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και θα χρησιμοποιηθούν τόσο μέθοδοι συνεντεύξεων ή case study περιπτώσεων, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες και θα χρησιμοποιηθούν περισσότερο εξειδικευμένες στατιστικές μέθοδοι ανάλυσης των συγκεκριμένων ερευνητικών εργαλείων. Η προτεινόμενη αυτή έρευνα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις ίδιες μεταβλητές με την παρούσα ερευνητική μελέτη ή ακόμη να εμπλουτιστεί με περισσότερους παράγοντες.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

- Abdufattah, S. and Shrouf, L.W. (2017). “The Impact of Interaction Between Audit Committee and Internal Audit of Enhance the Corporate Governance at Listed Palestinian Companies”, *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 15(21), pp.287-304.
- Al-Matari, E.M., Al-Swidi, A.K. and Fadzil, F.H.B. (2014). “The effect of the internal audit and firm performance: A proposed research framework”, *International Review of Management and Marketing*, 4(1), pp.34-41.
- Al-Shetwi, M., Ramadili, S.M., Chowdury, T.H.S. and Sori, Z.M. (2011). “Impact of internal audit function (IAF) on financial reporting quality (FRQ): Evidence from Saudi Arabia”, *African Journal of Business Management*, 5(27), pp.11189-11198.
- Al-Zwyalif, I.M. (2015). “The role of internal control in enhancing corporate governance: evidence from Jordan”, *International Journal of Business and Management*, 10(7), pp.57-66.
- Arena, M. and Azzone, G. (2009). “Internal Audit effectiveness: relevant drivers of auditees’ satisfaction”, *International Journal of Auditing*, 13(1), pp.43-60.
- Atef Oussii, A., Faker Klibi, M. and Ouertani, I. (2019). “Audit committee role: formal rituals or effective oversight process?”, *Managerial Auditing Journal*, 34(6), pp.673-695.
- Badara, M.A.S. and Saidin, S.Z. (2013). “The journey so far on internal audit effectiveness: A calling for expansion”, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 3(3), pp.340-351.
- Baharud-din, Z., Shokiyah, A. and Ibrahim, M.S. (2014). “Factors that contribute to the effectiveness of internal audit in public sector”, *International Proceedings of Economics Development and Research*, 70(24), pp.126-132.
- Christopher, J., Sarens, G. and Leung, P. (2009). “A critical analysis of the independence of the internal audit function: evidence from Australia”, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 22(2), pp.200-220.
- Deloitte (2018). “*The role of the audit committee*”, Center for Board Effectiveness.

- De Zwaan, L., Stewart, J. and Subramaniam, N. (2011). “Internal audit involvement in enterprise risk management”, *Managerial Auditing Journal*, 26(7), pp.586-604.
- Dittenhofer, M. (2001). “Internal auditing effectiveness: an expansion of present methods”, *Managerial Auditing Journal*, 16(8), pp.443-450.
- Drogalas, G., Arampatzis, K., & Anagnostopoulou, E. (2016). “The relationship between corporate governance, internal audit and audit committee: empirical evidence from Greece”, *Corporate Ownership & Control*, 14(1-4), pp.569-577.
- Drogalas, G., Eleftheriadis, I., Pazarskis, M. and Anagnostopoulou, E. (2017). “Perceptions about effective risk management. The crucial role of internal audit and management. Evidence from Greece”, *Investment Management and Financial Innovations*, 14(4), pp.1-11.
- Drogalas, G., Karagiorgos, T. and Arabatzis, K. (2015). “Factors associated with internal audit effectiveness: Evidence from Greece”, *Journal of Accounting and Taxation*, 7(7), pp.113-122.
- Drogalas, G., Pantelidis, P., Xasapi, M. and Kesisi, E. (2012). “Standards for the Professional Use of Internal Audit”, *MIBES-ESDO2012*, Larissa, Greece, Conference Proceedings, pp.161-169.
- Drogalas, G., Pazarskis, M., Anagnostopoulou, E., and Papachristou A. (2017). “The effect of internal audit effectiveness, auditor responsibility and training in fraud detection”, *Accounting and Management Information Systems*, 16(4), pp.434-454.
- Dumitrascu, M. and Savulescu, I. (2012). “Internal control and the impact on corporate governance, in Romanian listed companies”, *Journal of Eastern Europe Research in Business & Economics*, pp.1-10.
- Endaya, K.A. and Hanefah, M.M. (2016). “Internal auditor characteristics, internal audit effectiveness, and moderating effect of senior management”, *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 32(2), pp.160-176.
- Eulerich, M., Kremin, J. and Wood, D.A. (2019). “Factors that influence the perceived use of the internal audit function's work by executive management and audit committee”, *Advances in Accounting*, pp.1-7.
- Feizizadeh, A. (2012). “Strengthening internal audit effectiveness”, *Indian Journal of Science and Technology*, 5(5), pp.2777-2778.

- Florea, R. and Florea, R. (2013). “Internal audit and corporate governance”, *Economy Transdisciplinarity Cognition*, 16(1), pp.79-83.
- Goodwin-Stewart, J. and Kent, P. (2006). “Relation between external audit fees, audit committee characteristics and internal audit”, *Accounting & Finance*, 46(3), pp.387-404.
- Groff, M., Di Pietra, R. and Sitar, A. (2016). “Contemporary role of internal auditing in corporate governance”, *Dynamic Relationships Management Journal*, 5(1), pp.51-63.
- Jan, S. and Sangmi, M. (2016). “The Role of Board of Directors in Corporate Governance”, *Imperial Journal of Interdisciplinary Research*, 2(5), pp.707-715.
- Jiang, L., André, P. and Richard, C. (2018). “An international study of internal audit function quality”, *Accounting and Business Research*, 48(3), pp.264-298.
- Jizi, M. and Nehme, R. (2018). “Board monitoring and audit fees: the moderating role of CEO/chair dual roles”, *Managerial Auditing Journal*, 33(2), pp.217-243.
- Jiraporn, P., Chintrakarn, P., Tong, S. and Treepongkaruna, S. (2018). “Does board independence substitute for external audit quality? Evidence from an exogenous regulatory shock”, *Australian Journal of Management*, 43(1), pp.27-41.
- Karagiorgos, T., Drogalas, G., Gotzamanis, E. and Tampakoudis, I. (2010). “Internal auditing as an effective tool for corporate governance”, *Journal of business Management*, 2(1), pp.15-23.
- Khalid, A.A., Haron, H., Sarea, A.M. and Masron, T.A. (2018). “The Role of Shariah Supervisory Board on Internal Shariah Audit Effectiveness: Evidence from Bahrain”, *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 22(5), pp.1-15.
- Kline, P. (1999). “*The Handbook of Psychological Testing* (2nd ed.)”, London: Routledge.
- Kontogeorgis, G. (2018). “The Role of Internal Audit Function on Corporate Governance and Management”, *Journal of Accounting and Financial Reporting*, 8(4), pp.100-114.
- KPMG (2017). “*Audit Committee Handbook*”, Audit Committee Institute.
- Kueppers, R.J. and Sullivan, K.B. (2010). “How and why an independent audit matters”, *International Journal of disclosure and governance*, 7(4), pp.286-293.

- Lagat, C., Okelo, C. and Terer, E. (2016). “Effect of Internal Control Systems on Financial Management in Baringo County Government, Kenya”, *Journal of Economics Finance and Accounting*, 3(1), pp.1-16.
- Masli, A.M. (2018). “*The role of the audit committee as a corporate governance mechanism: the case of the banking sector in Libya*”, Doctoral dissertation, Nottingham Trent University.
- Mihret, D.G. and Admassu, M.A. (2011). “Reliance of external auditors on internal audit work: A corporate governance perspective”, *International Business Research*, 4(2), pp.67-79.
- Mihret, D.G., James, K. and Mula, J.M. (2010). “Antecedents and organisational performance implications of internal audit effectiveness: some propositions and research agenda”, *Pacific Accounting Review*, 22(3), pp.224-252.
- Mihret, D.G. and Yismaw, A.W. (2007). “Internal audit effectiveness: an Ethiopian public sector case study”, *Managerial Auditing Journal*, 22(5), pp.470-484.
- Mohsen Al-Baidhani, A. (2014). “The Role of Audit Committee in Corporate Governance: Descriptive Study”, *SSRN Electronic Journal, Universiti Putra Malaysia (UPM)*.
- Mujeeb Saif Mohsen Al-Absy, Ku Nor Izah Ku Ismail and Sitraselvi Chandren, (2019). “Audit committee chairman characteristics and earnings management-The influence of family chairman”, *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, 11(4), pp.339-370.
- Odoyo, F.S., Omwono, G.A. and Okinyi, N.O. (2014). “An Analysis of the Role of Internal Audit in Implementing Risk Management-a Study of State Corporations in Kenya”, *International Journal of Business and Social Science*, 5(6), pp.169-176.
- Omolaye, K.E. and Jacob, R.B. (2017). “The Role of Internal Auditing in Enhancing Good Corporate Governance Practice in an Organization”, *International Journal of Accounting Research*, 6(1), pp.1-8.
- Quick, R., Schenk, N., Schmidt, F. and Towara, T. (2018). “The impact of corporate governance on auditor choice: evidence from Germany”, *Journal of Management and Governance*, 22(2), pp.251-283.

- Sarens, G., Abdolmohammadi, M.J. and Lenz, R. (2012). “Factors associated with the internal audit function's role in corporate governance”, *Journal of Applied Accounting Research*, 13(2), pp.191-204.
- Sarens, G. and De Beelde, I. (2006). “Internal auditors' perception about their role in risk management: A comparison between US and Belgian companies”, *Managerial Auditing Journal*, 21(1), pp.63-80.
- Sawyer, L.B. (1995). “An internal audit philosophy”, *Internal Auditor*: pp.46-55.
- Siouziou, I., Toudas, K., & Menexiadis, M. (2017). “Internal audit and systems of internal audit in Greek Banks”, *China-USA Business Review*, 16(12), pp.576-587.
- Soh, D.S. and Martinov-Bennie, N. (2011). “The internal audit function: Perceptions of internal audit roles, effectiveness and evaluation”, *Managerial Auditing Journal*, 26(7), pp.605-622.
- Tahajuddin, S.B. and Kertali, M. (2018). “The Effect of Internal Audit Characteristics on The Effectiveness of Internal Auditors”, *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 6(7), pp.54-69.
- Zhang, D.J. (2009). “Corporate Governance, Internal Control and the Role of Internal Auditors – A Survey of Chinese Managers”, *School of Accounting, Economics and Statistics Edinburgh Napier University Business School*, pp.1-22.
- Zou, J. (2019). “On the Role of Internal Audit in Corporate Governance”, *American Journal of Industrial and Business Management*, 9(01), pp.63-71.

Ελληνόγλωσση

- Γεωργοπούλου, Ε. (2019). *Ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου: θεμέλια αποτελεσματικότητας και αντιμετώπισης επιχειρησιακών κινδύνων*, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Καραμανής, Κ. (2008). *Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα*, Εκδόσεις Μέμφις ΑΕ, Αθήνα.
- Μισερλή, Σ. και Κιοσέ, Χ. (2015). *Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου επιχειρήσεων*, Πτυχιακή Εργασία, ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Μουμτζίδης, Η. (2018). *Αξιολόγηση της ανεξαρτησίας του εσωτερικού ελεγκτή με βάση τα διεθνή πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής Εσωτερικού Ελέγχου*, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Παπαθανασίου, Α. (2011). *Η συμβολή του Εσωτερικού Ελέγχου στη βελτίωση της ποιότητας της εταιρικής διακυβέρνησης: διερεύνηση στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας*, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Πατεράκης, Α. (2016). *Εσωτερικός - Εξωτερικός Έλεγχος των επιχειρήσεων: Το επάγγελμα του ορκωτού λογιστή*, Πτυχιακή Εργασία, ΑΕΙ Πειραιά.

Πηγές Διαδικτύου

- CFA Institute (2019). *Audit Committee Role & Responsibilities*. Διαθέσιμο:
<https://www.cfainstitute.org/en/advocacy/issues/audit-committee-role-practices>
[πρόσβαση 15 Νοε. 2019].
- ICAEW (2019). *What is corporate governance?* Διαθέσιμο:
<https://www.icaew.com/technical/corporate-governance/principles/principles-articles/does-corporate-governance-matter> [πρόσβαση 22 Νοε. 2019].

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη
Φορολογική & Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής εργασίας με θέμα:

*ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ*

Τμήμα Α: Γενικές Ερωτήσεις

(Δηλώστε με την απάντησή σας)

1. Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της οντότητας;
 Εμπορική Βιομηχανική Υπηρεσιών Μικτή Άλλο
2. Εκπαίδευση:
 Κάτοχος Πτυχίου Α.Ε.Ι. Κάτοχος Μεταπτυχιακού Κάτοχος Διδακτορικού
3. Αριθμός υπαλλήλων της οντότητας:
 <10 10 - 50 >50

Τμήμα Β: Αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού

Συμβουλίου

Ερωτήσεις 4-5

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	<i>Καθόλου</i>	<i>Σε μικρή κλίμακα</i>	<i>Σε μέτρια κλίμακα</i>	<i>Σε μεγάλη κλίμακα</i>	<i>Πάρα πολύ</i>
4. Η Επιτροπή Ελέγχου διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου και των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών.					
5. Το Διοικητικό Συμβούλιο βασίζεται στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου.					

Τμήμα Γ: Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στον κίνδυνο

Ερωτήσεις 6-8

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	<i>Καθόλου</i>	<i>Σε μικρή κλίμακα</i>	<i>Σε μέτρια κλίμακα</i>	<i>Σε μεγάλη κλίμακα</i>	<i>Πάρα πολύ</i>
6. Οι εσωτερικοί ελεγκτές ενεργούν και ως διαχειριστές κινδύνου.					
7. Ο Εσωτερικός Έλεγχος ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο.					
8. Ο Εσωτερικός Έλεγχος βελτιώνει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνου.					

<u>Τμήμα Δ: Προστιθέμενη αξία Εσωτερικού Ελέγχου</u> <u>Ερωτήσεις 9-12</u>					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	<i>Καθόλου</i>	<i>Σε μικρή κλίμακα</i>	<i>Σε μέτρια κλίμακα</i>	<i>Σε μεγάλη κλίμακα</i>	<i>Πάρα πολύ</i>
9. Ο Εσωτερικός Έλεγχος προσθέτει αξία στην εταιρεία.					
10. Ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλλει στην ανάπτυξη του έργου της εταιρείας, δεδομένου ότι αποτελεί ένα κρίσιμο μέρος της δομής εταιρικής διακυβέρνησης.					
11. Ο Εσωτερικός Έλεγχος ενισχύει σημαντικά την εταιρική διακυβέρνηση μέσω της αυξημένης λογοδοσίας, δικαιοσύνης, ευθύνης και διαφάνειας.					
12. Ο Εσωτερικός Έλεγχος διασφαλίζει τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.					

<u>Τμήμα Ε: Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα Εσωτερικού Ελέγχου</u> <u>Ερωτήσεις 13-15</u>					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	<i>Καθόλου</i>	<i>Σε μικρή κλίμακα</i>	<i>Σε μέτρια κλίμακα</i>	<i>Σε μεγάλη κλίμακα</i>	<i>Πάρα πολύ</i>
13. Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν λειτουργεί ανεξάρτητα.					
14. Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν λειτουργεί αντικειμενικά.					
15. Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης.					

<u>Τμήμα ΣΤ: Συνεργασία Διοικητικού Συμβουλίου και Εσωτερικού Ελέγχου</u>					
<u>Ερωτήσεις 16-18</u>					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα πολύ
16. Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως Σύμβουλος της Διοίκησης.					
17. Ο Εσωτερικός Έλεγχος αναφέρει τακτικά τα αποτελέσματά του στη Διοίκηση.					
18. Οι επιχειρήσεις με υψηλή ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου στηρίζονται περισσότερο στον Εσωτερικό Έλεγχο.					

<u>Τμήμα Ζ: Επιτροπή Ελέγχου</u>					
<u>Ερωτήσεις 19-22</u>					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα πολύ
19. Η Επιτροπή Ελέγχου συνεδριάζει συχνά με τους ελεγκτές.					
20. Η Επιτροπή Ελέγχου επιβλέπει το σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.					
21. Η Επιτροπή Ελέγχου συμμετέχει στη διαδικασία των δραστηριοτήτων του Εσωτερικού Ελέγχου.					
22. Η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει αν οι εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου είναι πλήρεις και ακριβείς.					